

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Bc. Monika Nováková

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Monika Nováková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the age of 18

Cíle práce

Získávání a shrnutí definic o volném čase

Zjišťování hledisek, které ovlivňují volbu volnočasových aktivit

Využití volného času jako prevence sociálně patologických jevů

Představení vybrané instituce

Rozdělení institucí dle různých hledisek

Metodika

Studium tištěné literatury, internetových zdrojů a zákonů

Analýza vybrané organizace

Rozhovor se zástupcem vybrané organizace

Terenní výzkum

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Volný čas, volnočasové aktivity, sociálně patologické jevy, instituce pro trávení volného času, prevence, mládež, děti

Doporučené zdroje informací

Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1.vyd. Praha: Portál, 2008, 240 s., ISBN 978-80-7367-473-1

Hofbauer, B. Děti, mládež a volný čas. 1.vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s., ISBN 80-7178-927-5

Krtička, K., Hájek, B., Harmach, J., a kol. Děti, vedoucí, volný čas. 1.vyd. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004, 120 s., ISBN 80-86784-06-1

Pávková, J. a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. 3.vyd. Praha: Portál, 2002, 231 s., ISBN 80-7178-711-6

Slepičková, I. Sport a volný čas. Praha: Karolinum, 2005, 116 s., ISBN 80-246-1039-6

Vážanský, M., Smékal, V. Základy pedagogiky volného času. Brno: Paido, 1995, 176 s., ISBN 80-901737-9-9

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavovi Poliškému, CSc. za vedení mé diplomové práce, za cenné rady a připomínky, které mi trpělivě poskytoval.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Souhrn

Diplomová práce na téma „Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let“ v teoretické části vymezuje základní pojmy. Úvodní část se věnuje problematice volného času, jeho znakům, funkcím či složkám. Dále je charakterizována výchova mimo vyučování, pedagogika volného času či sociálně patologické jevy. Pro příklad jsou uvedeny instituce, které se podílí na možnostech trávení volného času. Na konci teoretické části je uvedena základní charakteristika neziskových organizací se zaměřením na nestátní neziskové organizace.

Ve výzkumné části je provedena institucionální analýza České asociace Sport pro všechny a dále je též provedena strategická analýzy asociace. Výzkumná část má za cíl zjistit, zda asociace plní své poslání. V závěru je provedena diskuse nad výsledky a jsou zformulována doporučení pro zlepšení činnosti asociace.

Klíčová slova: děti, mládež, volný čas, výchova, instituce, volnočasové aktivity, neziskové organizace, mimoškolní

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the age of 18

Summary

The thesis on „Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the age of 18“ defines the fundamental terms in its theoretical part. The introduction deals with the topic of leisure time, its characteristics, functions and parts. Further there is a description of extracurricular activities, pedagogy of leisure time and social pathological phenomena. There are provided some examples of institutions providing free time activities. The end of the theoretical part presents essential characteristics of non-profit organizations particularly non-governmental non-profit organizations (NGOs).

The research part analyses the Czech Association Sport for All. The aim of this research is to find out whether the organization is fulfilling its mission. Discussion on the results as well as advice on improving the organization's activities are presented at the end of the thesis.

Keywords: children, youth, free time, education, institution, free time activities, non-profit organization, extracurricular

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Cíl a metodika.....	14
2.1	Cíl.....	14
2.2	Metodika.....	14
LITERÁRNÍ REŠERŠE		16
3	Volný čas	16
3.1	Definice volného času.....	16
3.2	Znaky volného času	18
3.3	Funkce volného času.....	20
3.4	Složky volného času	21
3.5	Pohledy na volný čas	22
3.6	Děti, mládež a volný čas	23
3.6.1	Vybrané charakteristiky jednotlivých období v životě člověka.....	25
3.6.2	Ovlivňování volného času	28
4	Výchova.....	30
4.1	Výchova mimo vyučování	30
4.1.1	Požadavky na výchovu mimo vyučování	33
4.1.2	Obsah výchovy mimo vyučování	35
4.2	Zařízení pro výchovu mimo vyučování	36
4.3	Výchova k volnému času.....	37
4.4	Výchova ve volném čase	38
5	Pedagogika volného času.....	39
6	Sociálně patologické jevy	40
7	Instituce pro volný čas	41
7.1	Česká rada dětí a mládeže.....	41
7.2	Junák - český skaut, z. s.....	42
7.3	Pionýr, z. s.	43
7.4	Česká tábornická unie, z. s.....	44
7.5	Duha - sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi	44
7.6	Hnutí Brontosaurus	45
7.7	YMCA	46
7.8	Česká obec sokolská	46

7.9	Česká asociace Sport pro všechny	47
8	Neziskový sektor a nezisková organizace	48
8.1	Neziskový sektor.....	48
8.2	Nezisková organizace	50
8.3	Charakteristika a druhy neziskových organizací	52
8.4	Nestátní neziskové organizace.....	53
8.4.1	Funkce nestátních neziskových organizací.....	55
8.4.2	Financování neziskových nestátních organizací.....	56
	VÝZKUMNÁ ČÁST	58
9	Stanovení výzkumného problému	58
10	Institucionální analýza České asociace Sport pro všechny.....	59
10.1	Normy, zásady, směrnice.....	60
10.2	Nemovitosti.....	62
10.3	Interiér, zařízení a vybavení.....	63
10.4	Ekonomické předpoklady	65
10.5	Personální zajištění (organizační struktura).....	67
10.6	Aktivity - činnosti	73
11	Analýza členství.....	77
11.1	Vývoj počtu členů.....	77
12	Analýza příjmů/výnosů - struktura	84
13	Porovnání výsledků hospodaření za jednotlivé roky	91
14	Strategická analýza České asociace Sport pro všechny.....	92
14.1	Analýza makrookolí.....	92
14.1.1	Politicko-právní faktory.....	92
14.1.2	Ekonomické faktory.....	93
14.1.3	Sociálně-kulturní faktory	94
14.1.4	Technologické faktory	94
14.2	Analýza mikrookolí	95
14.3	Analýza vnitřního prostředí	96
14.4	SWOT analýza.....	98
15	Diskuze nad výsledky	100
16	Závěr.....	103

17	Zdroje.....	105
18	Přílohy.....	113

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Vybrané ukazatele z hospodaření ČASPV - Náklady	66
Tabulka 2 - Vybrané ukazatele z hospodaření ČASPV - Výnosy	67
Tabulka 3 - Počet členů celkem	79
Tabulka 4 - Porovnání mužů a žen	80
Tabulka 5 - Porovnání počtu žáků, žákyň a dětí.....	81
Tabulka 6 - Porovnání dospělých a mládeže	82
Tabulka 7 - Členové dle zastoupení v roce 2014.....	82
Tabulka 8 - Tržby z vlastní činnosti ČASPV v Kč.....	85
Tabulka 9 - Členské příspěvky v Kč.....	86
Tabulka 10 - Struktura příjmů v roce 2014 v Kč.....	88
Tabulka 11 - Výnosy ČASPV a jejich použití v roce 2013	90
Tabulka 12 - Výsledky hospodaření za roky 2007 - 2014.....	91
Tabulka 13 - Hodnocení řádů, směrnic.....	113
Tabulka 14 - Hodnocení nemovitostí.....	113
Tabulka 15 - Hodnocení interiéru, zařízení a vybavení.....	113
Tabulka 16 - Hodnocení ekonomických předpokladů.....	114
Tabulka 17 - Hodnocení personálního zajištění	114
Tabulka 18 - Hodnocení aktivit a činností.....	114
Tabulka 19 - Klasifikační stupnice pro hodnocení prvků analýzy organizace	115
Tabulka 20 - SWOT matice ČASPV	116

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj počtu členů ČASPV	79
Graf 2 - Porovnání mužů a žen	80
Graf 3 - Porovnání počtu žáků, žákyň a dětí.....	81
Graf 4 - Porovnání počtu dospělých a mládeže	82

Graf 5 - Členové dle zastoupení v roce 2014.....	83
Graf 6- Strom života členů k 31. 12. 2014.....	83
Graf 7 - Vývoj výše podílu na zisku SAZKY a.s.	84
Graf 8 - Vývoj tržeb z vlastní činnosti.....	85
Graf 9 - Vývoj celkové výše členských příspěvků	86
Graf 10 - Vývoj neinvestičních dotací pro ČASPV.....	87
Graf 11 - Vývoj investičních dotací pro ČASPV	88
Graf 12 - Struktura příjmů v roce 2014	89
Graf 13 - Vývoj výsledků hospodaření.....	91

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Pestoffův trojúhelník.....	48
Obrázek 2 - Vývoj členské základny 1997 - 2008.....	78
Obrázek 3 - Schéma řízení ČASPV	115
Obrázek 4 - Sportcentrum Žinkovy	116
Obrázek 5 - Sportovní, školicí a klubové centrum	117
Obrázek 6 - Dům sportu - Brno	117
Obrázek 7 - Sportcentrum Doubí - víceúčelová hala.....	117

1 Úvod

Každý z nás byl malé dítě, které nemá téměř žádné povinnosti kromě těch, které se týkají školy. Ráno jsme šli do školy, ve které jsme trávili většinou 5 - 6 hodin, poté někteří z nás šli domů, jiní museli do školní družiny. A v té době nám začínalo volno, ale co si počít s tak velkou dobou volna? Bylo to jasné, navštěvovali jsme různé zájmové kroužky, ať už sportovní, výtvarné, umělecké nebo přírodovědecké.

I dnešní děti tráví svůj volný čas v zájmových útvarech. Některé jsou stále stejné, jiné se v průběhu času vyvíjely nebo šly s dobou.

Snad každý rodič chce, aby jeho dítě bylo zdravé, šťastné a spokojené. V dnešní moderní a dosti hektické době, která je zaměřena na výkon, rychlost a kvalitu, není jednoduché správně zacházet s volným časem svým natožpak s volným časem dětí. Mnozí rodiče pro své dítě obětují nemalé finanční prostředky i svůj volný čas. Na některé děti jsou kladeny jejich rodiči příliš vysoké nároky, jiným rodičům připadá nutnost, aby jejich dítě efektivně trávilo volný čas, za nepodstatnou. Tyto děti pak tráví mnoho času u televize, počítače či jiné elektroniky, nudí se nebo se jen tak poflakují, kde je napadne. U těchto dětí je vyšší pravděpodobnost, že na ně budou působit sociálně-patologické jevy, kterými jsou např. drogy, alkohol nebo kriminalita.

Volný čas je převážně určen k odpočinku a regeneraci sil jedince. Pro děti a mládež má mimořádný význam. Děti potřebují kvalitně a efektivně trávit svůj volný čas. Již od mala je potřeba vést děti ke správnému a plnohodnotnému trávení volného času. Během volného času si tito jedinci osvojují hodnoty a spoluvytváří se jejich osobnost. Dá se říci, že volný čas je nepostradatelný při společenském vývoji dítěte a mládeže a podílí se na sociálním zrání jedinců, neboť děti jsou jedinou budoucností naší společnosti.

Volný čas zasahuje téměř do všech oblastí každodenního života a každý ho k životu potřebuje. Pro každého člověka volný čas představuje něco jiného. Téměř každý může se svým volným časem nakládat dle své svobodné vůle. V dnešní době se ale stále více rozostřuje hranice mezi volným časem a prací.

Aktivity ve volném čase pomáhají prohlubovat talent dětí. Někteří jedinci se pak i v dospělosti věnují tomu, co je v dětství naplňovalo.

Existuje mnoho organizací, které napomáhají s aktivním trávením volného času dětí, mládeže a nejen jim. V organizacích mohou děti navazovat nová přátelství. Jednou z takových je Česká asociace Sport pro všechny, která se snaží prostřednictvím svých aktivit ovlivňovat volný čas dětí, mládeže i dospělých.

2 Cíl a metodika

Součástí této kapitoly budou cíle diplomové práce a bude charakterizována zvolená metodika.

2.1 Cíl

Cílem diplomové práce je seznámit se základními definicemi volného času, jeho složkami, funkcemi a znaky. Čtenář má být seznámen s výchovou, s požadavky na výchovu mimo vyučování, se zařízeními pro výchovu mimo vyučování. Práce si klade za cíl seznámit se základními druhy institucí, které dětem pomáhají správně využívat svůj volný čas.

Dílčím cílem diplomové práce je analyzovat vybranou instituci pro trávení volného času dětí a mládeže. Zhodnotit jak plní své cíle a poslání, pro které byla založena.

2.2 Metodika

Teoretická část diplomové práce, která obsahuje základní pojmy, bude zpracována jako literární rešerše. Budou použity poznatky ze studia odborné literatury, internetových zdrojů a jiných dostupných materiálů,

Jako metodika výzkumné části byla v první fázi zvolena funkcionální analýzy institucí dle polského antropologa Bronislawa K. Malinowského (1884 - 1942). Dle Malinowského je uspokojování potřeb realizováno pomocí organizovaných činností, které jsou sdružovány v systémy (institute).

Základem činnosti každé organizace je charta neboli soustava cílových hodnot. Do této soustavy patří personální zajištění, normy a pravidla, vybavení interiéru, ekonomické předpoklady a nemovitosti, ve kterých organizace svou činnost uskutečňuje.

Při výzkumu v terénu byly při sběru dat použity následující techniky: pozorování, dotazování a sběr a studium dokumentů.

Při výzkumu jsou též analyzovány příjmy organizace a jejich vývoj a také vývoj členů organizace.

Ve druhé části výzkumu je provedena strategická analýza SWOT, která zahrnuje analýzu vnějšího a vnitřního prostředí. Je využita i STEP analýza ke studiu analýzy makroprostředí a také analýza konkurence v odvětví pro analýzu mikroprostředí. Na základě těchto analýz bude sestavena SWOT analýza a SWOT matice, díky které budou určeny strategie pro Českou asociaci Sport pro všechny.

LITERÁRNÍ REŠERŠE

3 Volný čas

3.1 Definice volného času

Co si pod pojmem volný čas vlastně můžeme představit? Asi většina lidí by se shodla na tom, že se jedná o dobu, kdy si mohou dělat, co je baví. Tento čas mohou trávit sami či v kolektivu, organizovanou nebo neorganizovanou formou s různou měrou zaujetí. Jaký je pohled na tento pojem v odborné literatuře?

Volný čas je doba, kdy člověk koná činnosti podle své vůle takovou intenzitou, aby si odpočinul, bez záměru produktivity pro prospěch společnosti (Němec a kol., 2002, s. 17).

Volný čas je doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění (Pávková, 2002, s. 13).

Volný čas chápeme jako dobu, která člověku umožňuje svobodnou volbu činnosti (Hájek a kol., 2004, s. 28).

Další definicí, která je sice staršího data, je definice od francouzského sociologa J. Dumazediera, který volný čas chápe jako „souhrn činností, které může člověk provozovat s plnou libovůlí, buď pro odpočinek nebo pro pobavení, či pro rozvoj svých znalostí nebo nezištné školení, pro svou dobrovolnou účast na společenských záležitostech nebo svobodnou tvůrčí činnost poté, když se uvolnil ze závazků pracovních, rodinných i společenských“ (in Hájek a kol., 2004, s. 25).

Volný čas je doba, kdy člověk koná činnosti dle své vlastní svobodné vůle takovou intenzitou, aby si odpočinul, bez záměru produktivity ve prospěch společnosti.

Volný čas můžeme chápat dvojím protikladným způsobem - buď jako „sociální vymoženost“ nebo jako důsledek pokračující průmyslové racionalizace. V každém případě můžeme považovat kvantitativní rozšíření volného času za jeden z projevů „kulturního převratu“ současné doby, o němž mluví Inglehart. Tento převrat se projevuje mimo jiné

rostoucí konzumní orientací, hédonismem, novým oceněním zábavy, hry, komunikace, družností, ale také novým způsobem práce (Kaplánek, 2011, s. 18).

Volný čas představuje rozsáhlou sféru, kterou neovlivňují pouze vlastní pravidla, zákony a normy. Jako součást komplexního dění průmyslově společenského systému, organizace lidí a moderní civilizace se podřizuje, respektuje působení všech determinant, nepřipouští odlišné chápání příčinných činitelů (Vážanský, Smékal, 1995, s. 12).

Holistické pojetí volného času lze považovat za nejvhodnější. Umožňuje pochopit nejen kolik času pro své záliby a zájmy lidé mají, ale i důvody a souvislosti, proč tráví svůj volný čas určitým způsobem. Přibližuje zároveň principy, na nichž je třeba stavět při získávání lidí pro aktivní trávení volného času, jehož součástí by měl být i sport. Jistě by měl být cílem pro jedince i společnost, aby jim volný čas přinášel pozitivní hodnoty (Slepičková, 2005, s. 13).

Sociologie se zmiňuje o volném čase jako o reakci na průmyslově pracovní období. „Volný čas je možný teprve industrializací. Nicméně dějinná existence volného času není tak stará jako průmyslová společnost /W. Nahrstedt 1988, s. 19/. Volný čas se stal aktuální pro velkou část industrializované společnosti teprve zavedením osmihodinového pracovního dne, to znamená od první světové války (in Vážanský, Smékal, 1995, s. 17).

Rekreace, zábava, odpočinek, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání i jiné další aktivity se dají zahrnout pod jeden pojem, tímto pojmem je volný čas.

S pojmem volný čas jsou tedy spojeny nejen časové (volný čas - pracovní doba), ale také obsahové aspekty (volný čas - svoboda, volnost v jednání). Přes značné těžkosti, způsobené tímto omezením, se v současné době uvádějí dva hlavní směry s chápání termínu volný čas (Vážanský, Smékal, 1995, s. 23 - 24):

- negativní pojem - volný čas v tomto smyslu znamená zbývající dobu celkového denního průběhu, která zůstala po studijně nebo pracovním podmíněním čase, úkolech v domácnosti a po uspokojení základních fyziologických potřeb,
- pozitivní pojem - volný čas je charakterizován jako disponibilní časový prostor, v němž by volný čas mohl pro jedince znamenat svobodu. Je také dobou, v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoli povinnostech výhradně svobodně

realizovat a dělat to či ono, k čemu je nikdo nenutí a k čemu též není podvědomě nuceno.

Volný čas je součástí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyziologické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péče o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti. Volný čas je dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 10):

- odpočinek a zábavu;
- rozvoj zájmové sféry;
- zlepšení kvalifikace;
- účast na veřejném životě.

Volnočasové aktivity si dospělý jedinec vybírá sám u dětí a mládeže je tomu trochu jinak. U mladších dětí mají na výběr volnočasových aktivit největší vliv rodiče, u mládeže pak příklady a vrstevníci. Podrobněji se této problematice autorka věnuje v další kapitole.

3.2 Znaký volného času

Na volný čas se dá dívat ze dvou pohledů. Jedním je subjektivní pojetí, které vychází z aristotelského pohledu na svět a společnost. Druhým je objektivní pojetí, které je založeno na kvantifikaci a teoriích vysvětlujících a předvídajících lidské chování.

Volný čas lze v kombinaci uvedených přístupů chápat jako záležitost (Slepičková, 2005, s. 11):

- svobodné volby,
- jako časový prostor,
- formu činnosti,
- symbol sociálního statusu,
- sociální nástroj,
- funkci sociálních skupin a životního stylu.

Svobodná volba

Dříve musel člověk plnit mnoho povinností, aby měl zaručeno, že on i jeho blízcí, přežijí, budou mít co jíst a kde spát. Volný čas vznikl jako osvobození od práce. Člověk si pak může zvolit činnosti, kterým se zcela nezávisle věnuje.

Časový prostor

Volný čas je chápán jako doba „navíc“, při které se lidé mohou svobodně věnovat činnostem a povinnostem, které zrovna chtějí. Jde především o svobodný a dobrovolný výběr jedince, který vede k osobnímu uspokojení.

Forma činnosti

Volný čas zahrnuje činnosti, které jsou mimo pracovní povinnosti, či povinnosti vůči rodině nebo společnosti. Jedinec se takovýmto činnostem věnuje kvůli odpočinku, zábavě, rozvoji osobnosti či účasti na společenském životě.

Symbol sociálního postavení

V tomto přístupu jde o to, že jedinci, kteří mají vysoký ekonomický statut, mají tedy dostatek finančních prostředků k tomu, aby si vybrali téměř cokoli, čemu se budou chtít ve volném čase věnovat. Naopak jedinci s nižším ekonomickým statusem nemá tolik možností, protože je omezují finanční prostředky.

Sociální nástroj

Jak bylo zmíněno výše, nemají všichni prostředky k tomu, aby měli možnost volby. Nemusí se však jednat jen o nedostatek finančních prostředků, může jít například o nedostatek správných vzorců a norem chování. Správně využitý volný čas má napomáhat k prevenci negativních sociálních jevů.

Sociální skupina

Jedinci jsou již od narození v kontaktu s různými sociálními skupinami. Nejdříve se jedná jen o rodinu, později o školu a nakonec i o skupiny v souvislosti se zaměstnáním. Díky tomu jak jedinci tráví svůj volný čas, jsou také zařazovány do různých sociálních skupin.

Tato funkce ukazuje také na společenskou podmíněnost volného času a možnost jeho záměrného ovlivňování.

3.3 Funkce volného času

Dle různých autorů existuje několik funkcí, podle kterých je možno rozlišovat, jaké funkce volný čas skutečně má.

Roger Sue, soudobý francouzský sociolog volného času, jako jeho funkce uvádí (in Hofbauer, 2004, s. 14):

- psychosociologickou (uvolnění, zábavu, rozvoj);
- sociální (socializaci, symbolickou příslušnost k některé sociální skupině);
- terapeutickou;
- ekonomickou (pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti, výdaje účastníků vynakládané na aktivity volného času, pojetí volného času jako prožívání, anebo pouhé spotřeby vedoucí k odcizení).

Ve funkci sociální jde převážně o socializaci v různých sociálních prostředcích včetně rodiny a sdružování. Funkce terapeutická obsahuje hledisko zdravotní, smyslový rozvoj, prevenci chorob či zdravý životní styl. Ekonomická funkce docenjuje hospodářský význam volného času pro jednotlivce i společnost.

Horst W. Opaschowski , německý pedagog volného času, vymezil funkce a možnosti volného času. Za základní považuje (in Hofbauer, 2004, s. 14 - 15):

- rekreaci (zotavení a uvolnění);
- kompenzaci (odstraňování zklamání a frustraci);
- výchovu a další vzdělání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení);
- kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba);
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství);
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti);
- integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů);

- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).

3.4 Složky volného času

U volného času francouzský sociolog Joffre Dumazedier (in Hájek a kol., 2004, s. 26) rozlišuje tři složky. Jsou to:

- složka relaxační - v této složce se nachází veškerý odpočinek, kromě klasického fyziologicky nutného nočního spánku, dále pak zahálení, lenošení, poflakování se - jednoduše řešeno fyzický odpočinek všeho druhu. Jde o fyzický ale i duševní odpočinek.
- složka zábavy - jedná se o aktivní formu odpočinku. Patří sem například sledování televize, poslech hudby, posezení s přáteli, činnosti v zájmovém útvaru, sportovní činnost, rodinné oslavy či pobyty na chatě.
- složka sebevzdělávací a vzdělávací - sem patří veškeré aktivity, díky kterým si nejen děti rozšiřují obzor svých vědomostí.

Důležitou podmínkou pro realizaci volného času je mimo jiné i motivace, tedy touha uspokojovat potřeby.

Z hlediska motivace se jedná o následující druhy (Hájek a kol., 2004, s. 29):

- relaxační motivace (činnost je zdrojem osobního uspokojení, odpočinku a zábavy);
- prestižní motivace (činnost má mezi kamarády a ve společnosti značnou váhu, například tenis, skateboard, zájezdy do zahraničí, účast na životě takzvané VIP, čili vysoce postavené společnosti);
- sociální motivace (činnost umožňuje být ve společnosti lidí, kteří mi vyhovují; činnosti v občanských sdruženích, členství v nejrůznějších partách);
- rodinná motivace (přejí si to otec, matka, případně jiní dominující členové rodiny);
- edukativní motivace (činnost má něčemu naučit, potřeba vzdělávat se; potřeba připravit se na přijímací zkoušky, na maturitu, mít lepší vědomosti související s mými koníčky apod.).

Motivace se během lidského života individuálně mění. V různých fázích života mají jednotlivé motivace větší převahu než jiné. Osobní motivace je na jedné straně, na druhé straně můžou ale také být nejrůznější bariéry.

Těmito bariérami může být nedostatek volného času, nedostatek finančních prostředků, materiální zázemí, mezilidské vztahy v lokalitě, nepochopení pro potřeby dětí a mládeže, odpor rodičů, nedostatek vhodných příležitostí, nedostatek vrstevníků stejných zájmů apod. (Hájek a kol., 2004, s. 29).

3.5 Pohledy na volný čas

Na volný čas se můžeme dívat z různých hledisek. Pávková (2002, s. 18 - 20) těmito hledisky míní:

- ekonomické hledisko;
- sociologické a sociálněpsychologické hledisko;
- politické hledisko;
- zdravotně-hygienické hledisko;
- pedagogické a psychologické hledisko.

Ekonomické hledisko

Z tohoto hlediska jde především o to, kolik prostředků společnost investuje do zařízení, které se starají o volný čas. Další důležitým aspektem, který je z ekonomického hlediska důležitým, je zda a jakým způsobem se může nějaká část z vložených finančních prostředků vrátit.

Sociologické a sociálněpsychologické hledisko

Z tohoto hlediska je potřeba sledovat, zda a jak činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů a také pomáhá tyto vztahy kultivovat.

Politické hledisko

Toto hledisko nám říká, jak a do jaké míry bude stát svými orgány zasahovat do volného času obyvatelstva, jaká bude školská politika, zda bude v rámci školské vzdělávací soustavy věnována dostatečná pozornost i zařízením pro ovlivňování volného času.

Zdravotně-hygienické hledisko

Toto hledisko ukazuje, jak lze podporovat zdravý životní i duševní vývoj člověka. Správné využívání volného času se velmi pozitivně projevuje ve zdravotním stavu člověka.

Pedagogické a psychologické hledisko

V těchto hlediscích se berou v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Z hlediska uspokojování biologických a psychických potřeb člověka je potřeba uvážit, zda, do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase k uspokojování přispívají. Z pedagogického hlediska jde hlavně o podporu aktivit dětí a mládeže či jejich seberealizaci. Rozvoj všech stránek osobnosti je na základě činností ve volném čase, které jsou na bázi dobrovolnosti. Pedagogické hledisko má ve volném čase dětí a mládeže dva úkoly, prvním úkolem je výchova ve volném čase a druhým úkolem je výchova k volnému času.

3.6 Děti, mládež a volný čas

Pokud jde o děti, mezi jejich volný čas se neřadí vyučování a činnost s ním spojená, péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti, které musí dítě vykonávat v rodině, domácnosti či ve výchovném zařízení, dále také časové ztráty způsobené různými přesuny z místa na místo. K volnému času se nedají počítat ani činnosti, které zabezpečují biologickou existenci člověka, jako je základní hygiena, potřebná zdravotní péče, spánek či strava.

U dětí a mládeže (podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem jedinec mladší 18 let a mládeží je u nás označována věková skupina 18 - 26 let) je velmi žádoucí, aby jejich volný čas byl pedagogicky ovlivňován.

Děti mají celkem hodně volného času, ale nemají ještě moc zkušeností s tím, jak s ním nakládat a také se moc nedovedou orientovat v různých nabídkách, jak trávit volný čas. To jak je možné ovlivnit volný čas dětí a mládeže, se odvíjí od jejich věku, jejich mentální a sociální vyspělosti a také charakteru rodinné výchovy.

Volný čas dětí a mládeže má své zvláštnosti. Od volného času dospělých se většinou liší (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 66):

- rozsahem;
- obsahem;
- mírou samostatnosti;
- nezbytností pedagogického ovlivňování.

Děti mívají více volného času než dospělí. Najdou se ale také děti, které trpí nedostatkem volného času. Objevují se však i děti, které mají naopak nadbytek volného času. Buď neví jak volný čas vyplnit nebo to neumějí.

Co se týče obsahu volného času, ten bývá přizpůsoben věkovým a individuálním zvláštnostem jednotlivých jedinců. U dětí bývají aktivity pestřejší než u dospělých.

Míra samostatnosti se odvíjí od věku dítěte, jeho psychické a fyzické vyspělosti, rodinného prostředí a nabídky volnočasových aktivit v jeho okolí.

Děti mohou svůj volný čas trávit v různých prostředích, kterými jsou domov, zařízení pro výchovu mimo vyučování, škola či veřejná prostranství.

Význam volného času a jeho využívání dětmi a mládeží je v dnešní moderní společnosti důležitý a výrazně vzrůstá. Potřeby i zájmy dnešních dětí a mládeže vzhledem k volnému času jsou různorodější a je potřeba, aby se nabídka pro volný čas po obsahové stránce měnila.

Volnočasové aktivity jsou ovlivněny biologickým zráním a jsou odrazem dosažené úrovně sociálního, mentálního a psychického zrání. Zároveň jsou stimulem dalšího zrání jedince a posunem v hodnotové orientaci. Realizace zájmů a potřeb dítěte a mladého člověka prostřednictvím volnočasových aktivit patří do sociálního učení (Kraus, Poláčková et al., 2001, s. 166).

Další kapitola se věnuje některým obdobím lidského života a jejich charakteristice.

3.6.1 Vybrané charakteristiky jednotlivých období v životě člověka

Dítě

Dle Průchy, Walterové a Mareše (2009, s. 55) je dítě lidský jedinec v životní fázi od narození do období adolescence. Podle některých pojetí je za dítě považován i jedinec před narozením, tj. v prenatálním období vývoje člověka.

Adolescent

Mladý člověk ve věku adolescence. Jeho fyzický a psychický vývoj se blíží k svému dokončení, sociálně i mravně bývá nevyzrálý. Vazby s rodiči se uvolňují, je preferován styk s vrstevníky, rozvíjí se intenzivní emocionální (často i sexuální) život. Je to období hledání jistot, nedůvěry k autoritám, tendencí riskovat.

Mládež

Sociální skupina tvořená lidmi ve věku přibližně od 15 do 25 let, kteří již ve společnosti neplní role dětí, avšak společnost jim ještě nepřiznává role dospělých. Má charakteristický způsob chování a myšlení, jiný systém vzorů, norem a hodnot. Každá generace mládeže reprodukuje některé kulturní hodnoty dané společnosti, jiné odmítá a vytváří hodnoty nové. (Pedagogický slovník, s. 156)

Organizace spojených národů v roce 1985 vymezila pojem mládež. Mládež je definována jako jedince ve věku od 15 do 25 let (Tyyskää, 2009, s. 3).

Dítě v předškolním věku

Vágnerová (2005, s. 173) za předškolní období označuje věk od 3 do 6 či 7 let. Za konečný mezník se pokládá zahájení školní docházky dítěte, které může být v rozmezí i několika let.

Je to tzv. věk mateřské školy. Je to období spojené s diferenciací vztahu ke světu a s přípravou na život ve společnosti. Jeho konec má sociální podmíněnost ve formě nástupu do školy (Kučera, 2013, s. 147).

Dítě projevuje výrazný sklon k pohybovým hrám, cvičí se ve skládání obrazců, rozvíjí jednoduché pohybové dovednosti s nároky na vyšší obratnost, složitější koordinaci (Semiginovský a kol., 2005, s. 15).

Je potřeba umožnit dítěti dostatek prostoru ke spontánnímu pohybu. Je žádoucí pestrost a mnohostrannost pohybu, dítě je i přes potřebu pohybu snadno unavitelné. U rozumového rozvoje dochází k pokroku v úrovni poznávacích a paměťových procesů.

Pozornost v předškolním věku je dosud nestálá, krátkodobá, převážně neúmyslná (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 85). U dítěte se z hlediska sociálního vývoje zvyšuje potřeba společenských kontaktů a to zejména se svými vrstevníky.

Hlavní činností, které dítě v tomto věku dělá, je hra, zájmy jsou nevyhraněné, labilní, krátkodobé, široké a velmi nahodilé.

Dítě mladšího školního věku

Za období mladšího školního věku je označováno období od zahájení školní docházky do započetí puberty, tedy většinou období od 6 (7) do 10 (11) let. Mezníkem mladšího školního věku je přechod z prvního stupně základní školy na druhý stupeň.

Helus (2003, s. 63) uvádí, že kolem šestého roku dosahuje většina dětí takzvané školní zralosti.

Pozornost dítěte tohoto věku se zlepšuje, myšlení je konkrétní, rozvíjí schopnost uvědomělé regulace vlastního chování.

Machová (1994, s. 222) říká, že z hlediska tělesného vývoje je závažné především značné omezení pohybu. I přesto má dítě výraznou pohybovou aktivitu, zlepšuje se jeho pohybová koordinace.

Období vstupu do první třídy základní školy je pro většinu dětí náročný a z hlediska pohybové aktivity dokonce kriticky omezující. Dochází k závažné změně v podmínkách a nárocích na dítě. Volnější pracovní náplň z předškolních zařízení je vystřídána striktním členěním školních vyučovacích jednotek a přestávek, zvyšováním psychické náročnosti, zejména požadavkem na pozornost a kázeň.

V tomto věku má dítě předpoklady pro organizovanou tělovýchovu, zatím se ale nezaměřuje na výkon, nýbrž má jen potřebu spontánního pohybu. Hra má i v tomto věku značný význam, je však jiná než dříve, mění se jejich charakter, je realističtější, složitější.

Zájmy a potřeby (např. potřeba pohybu, poznání, citové odezvy, sebeuplatnění) jsou nejčastějšími motivy jednání dětí. Pro další zdravý vývoj dítěte jsou velmi významné kladné citové vztahy. Na jejich základě se utvářejí postoje k objektivní skutečnosti a charakterové vlastnosti (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 90)

Dítě středního školního věku

Období středního školního věku je vymezeno od 11 - 15 let a zahrnuje tedy druhý stupeň základní školy. Jedná se o období pubescence.

V tomto období dochází k velkým tělesným i duševním změnám. V souvislosti s činností pohlavních žláz probíhají velké biologické změny, které se odrážejí i v psychice dospívajících, např. neklidem, nevyrovnaností a výbušností. Typická je nerovnováha mezi poměrně vyspělou rozumovou a tělesnou složkou a nevyzrálostí citů a sociálních vztahů (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 91).

Dívky a chlapci dospívají odlišně, dívky v průměru dospívají tělesně i psychicky dříve než chlapci. Za nejtypičtější a nejdůležitější znak tohoto období je považováno pohlavní zrání, které začíná kolem 12. roku.

V průběhu dospívání dochází k velkým změnám v oblasti mravních citů. Velký vliv má nejbližší sociální prostředí, tedy hlavně rodině, na dalším místě jsou jiné dospělé osoby (učitelé, vedoucí, příbuzní), značný vliv má též skupina vrstevníků. Dochází k rozvoji intelektuálních citů, například zájmem o určitou oblast lidské činnosti.

Dochází ke zvýšení kritičnosti ve vztahu k dospělým, hlavně pak k dříve uznávaným autoritám. Objevuje se touha po samostatnosti, sdružování a konformitě se svými vrstevníky.

Zájmy bývají hlubší, trvalejší, diferencovanější. Jedinci si vytvářejí životní plány, názory, postoje ideály, určují si vzory pro svůj život. Důležitou charakteristikou je vztah k sobě samému, tedy sebeuvědomění, sebehodnocení.

Dítě staršího školního věku (adolescent)

Jedná se o období, kdy jedinci navštěvují některou ze středních škol. Věk se pohybuje od 14 (15) až 18 (20) let. Na počátku ještě doznívají projevy pubescence.

Mládež 16-20 letá se označuje jako adolescentní. Jsou značné vývojové rozdíly mezi pohlavími i jedinci. Dochází k vyvrcholení vývoje myšlení, jedná se o vyšší úroveň myšlenkových operací.

Na začátku období jsou city ještě labilní, bouřlivé, nálady se často střídají, poté dochází ke stabilizaci citů i jejich projevů. Mladí lidé mají větší vytrvalost při překonávání překážek, chtějí ukázat a uplatnit své schopnosti.

Jedinci potřebují získat společenskou prestiž, vlastně v porovnání se skupinou vrstevníků někdy též dochází k potřebě vyrovnat se a imponovat dospělým.

Zájmy mládeže staršího školního věku se vyhraňují a ustalují, postupně ubývá roztržitosti v zájmové oblasti. Mladí lidé postupují v zájmové činnosti mnohdy systematicky, až s vědeckým zaujetím (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 107). Mezi zájmy mládeže patří sport, technika, přírodověda, turistika, rukodělné činnosti či různé druhy umění.

3.6.2 Ovlivňování volného času

Je mnoho subjektů, institucí a organizací, které mají svůj podíl na náplni volného času dětí a mládeže, mohou se vzájemně ovlivňovat, konkurovat si nebo spolupracovat.

Jsou to (Hájek a kol., 2004, s. 30):

- přirozené výchovné instituce (rodina, skupiny vrstevníků, lokální pospolitosti - například obec);
- instituce se zprostředkovaným výchovným působením (společenské prostředí, občanské sdružení, soukromé subjekty, cestovní kanceláře, hromadné sdělovací prostředky, apod.);

- instituce s přímým výchovným působením (školy, školská zařízení, vzdělávací subjekty, církve apod.).

Rodina ve volném čase dětí a mládeže hraje velkou roli, je totiž nejpřirozenější skupinou ve společnosti a je prvním výchovným prostředím dítěte. Činnosti, kterým se děti věnují, jsou v nemalé míře dány tím, jaké hodnoty rodina uznává jako důležité, finančními prostředky rodiny či představami rodičů, jak má jejich dítě trávit volný čas.

Ve skupině vrstevníků jako neformální skupině svých kamarádů realizuje dítě své aktivity. Skupina může dítěti pomáhat naplňovat volný čas žádoucím způsobem nebo též to může být skupina, která má negativní postoj k obecně uznávaným hodnotám.

Pod pojmem lokální pospolitost je nejlepší si představit obec a vliv sousedských vztahů na možnosti a kvalitu trávení volného času jejími ještě nedospělými členy.

Společenské prostředí je založené na znovuvytvoření tradice založené na společenském postavení. Odráží se zde společenské postavení rodičů i jejich hmotné zázemí, které má vliv i na vztahy mezi dětmi.

O volný čas dětí se starají občanská sdružení (dle NOZ spolky). Tyto spolky svým různorodým zaměřením si kladou různé cíle, ať už výchovné, vzdělávací nebo rekreační, podle kterých si děti vybírají svou činnost.

Mezi hromadné sdělovací prostředky patří televize, rozhlas, internet, noviny a časopisy, videohry. Tyto prostředky podle návodu rodičů či učitelů mohou mít pozitivní vliv například výchovným či vzdělávacím zaměřením. Často mohou mít i negativní vlivy na děti a mládež.

Středisko pro volný čas dětí a mládeže jsou domy dětí a mládeže, které plní funkci vzdělávací a rekreační. Jsou zaměřeny na zájmové oblasti.

4 Výchova

Průcha, Walterová a Mareš (2009, s. 345) o výchově říkají, že je to proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji.

Dle Hájka a kol. (2004, s. 25) je výchova záměrné, systematické a dlouhodobé působení na utváření osobnosti, které vede k určitému cíli.

Výchova je cílevědomá, plánovitá a všestranná činnost směřující k přípravě člověka pro jeho společenské úkoly a osobní život. Výchova je celoživotní působení na procesy lidského učení a socializaci s cílem přeměny člověka po všech stránkách, tedy tělesné i duševní. Výchova je zprostředkování znalostí (vzdělání), dovedností a postojů (kompetencí), které jsou přítomny v dané společnosti a které se pokládaly a pokládají za důležité, předat dalším generacím.

Výchova jako antropologická záležitost se celoživotně týká všech lidí. Tento dynamický proces vědomé a řízené socializace zahrnuje všechny činnosti, které člověka utvářejí pro život v konkrétní společnosti. Důležité je, aby člověk byl schopen přenést získané poznatky a dovednosti do jednání, aby každodenně zvládal přiměřeně životní realitu (Kraus, Poláčková et al., 2001, s. 56).

4.1 Výchova mimo vyučování

Na výchově v době, kdy nejsou děti na vyučování, má velký podíl rodina, pak také škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování a některé další subjekty či jiné společenské jevy.

Doba mimo vyučování, výchova mimo vyučování, to je čas žáků, který věnují (Hájek a kol., 2004, s. 26):

- aktivitám vztahujícím se ke škole (cesta do školy a ze školy, příprava na vyučování, akce organizované školou v době vyučování);
- činnostem se školou nesouvisejícím.

Výchova mimo vyučování v nejčastějším chápání je vymezena čtyřmi znaky (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 67):

- probíhá mimo povinné vyučování;
- probíhá převážně ve volném čase;
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny;
- je institucionálně zajištěná.

Pedagogické ovlivňování volného času, zejména výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování, je významnou oblastí výchovného působení. Poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotné zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti (Pávková, 2002, s. 37).

Výchova mimo vyučování napomáhá k prevenci společensky nevhodných a škodlivých forem chování, to je důležité hlavně v současné době, kdy roste kriminalita mladistvých a také se snižuje věk delikventů.

Hlavní funkce výchovy mimo vyučování jsou (Hájek a kol., 2004, s. 37):

- výchovně-vzdělávací funkce;
- zdravotní funkce;
- sociální funkce;
- preventivní funkce.

Jednotlivé druhy výchovných zařízení, instituce a organizace plní tyto funkce podle svého charakteru v různé míře.

Funkce výchovně-vzdělávací je v současné době považuje za prioritní. Je na ni kladen zvlášť velký důraz. Jednotlivé druhy zařízení a institucí pro výchovu mimo vyučování, ve volném čase se na plnění této funkce podílejí podle legislativně vymezeného poslání a specifických možností. Spočívá v záměrném a cílevědomém formování osobnosti vychovávaných jedinců, dosahování reálných cílů pomocí promyšleně volených pedagogických prostředků (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 70).

Tato funkce se uskutečňuje prakticky v každém dětském organizovaném kolektivu, neboť vedoucí tohoto kolektivu se vždy snaží předat svým svěřencům (pro charakter zařízení, instituce, či sdružení charakteristické) vědomosti, dovednosti a návyky (Hájek a kol., 2004, s. 37).

Neméně významná je funkce zdravotní. Veškeré výchovné působení ve volném čase, v době mimo vyučování musí podporovat zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008 s. 70).

Je naplňována jednak nápomocí ke zdravému životnímu stylu, střídání činností různého charakteru, pohybovou činností a nápomocí k získání a upevnění nezbytných hygienických návyků (Hájek a kol., 2004, s. 37).

Sociální funkci plní jednotlivá zařízení a subjekty pro výchovu ve volném čase různými způsoby a v rozdílné míře. Sociální funkci výchovy ve volném čase, v době mimo vyučování lze chápat několika způsoby. Nejčastěji se sociální funkce chápe jako péče o děti, zajištění jejich bezpečnosti, dohledu a odpovídajícího zaměstnání v době, kdy skončilo vyučování a rodiče jsou v zaměstnání nebo jinak zaneprázdnění (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 72).

Funkce sociální vyrovnává rozdíly mezi různými sociálními typy dětí, vytváří žádoucí sociální vztahy. (Hájek a kol., s. 37, 2004)

Pávková (2002, s. 41) míní, že součástí sociální funkce výchovy mimo vyučování je i nácvik komunikativních dovedností, rozvoj sociálních kompetencí a seznamování s pravidly společenského chování.

Již několik desetiletí rostou požadavky na větší důraz při prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže. Prevence se zaměřuje na různé oblasti, kterými jsou například drogová závislost, kouření, záškoláctví, vandalismus a další.

Problematika negativních sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže bude podrobněji rozebrána v samostatné kapitole.

4.1.1 Požadavky na výchovu mimo vyučování

Z charakteru výchovy ve volném čase, v době mimo vyučování vyplývají specifické požadavky, podle jejichž respektování lze do určité míry posuzovat kvalitu výchovného působení (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 77).

Těmito požadavky jsou (dle Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 77 - 79):

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času;
- požadavek jednoty a specifičnosti vyučování a výchovy mimo vyučování;
- požadavek dobrovolnosti;
- požadavek aktivity;
- požadavek seberealizace;
- požadavek pestrosti a přitažlivosti;
- požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření;
- požadavek zajímavosti a zájmovosti;
- požadavek citlivosti a citovosti;
- požadavek orientace na sociální kontakt;
- požadavek efektivity;
- požadavek kvality a evaluace.

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času může být chápán jako potřeba citlivého pedagogického vedení k rozumnému využívání volného času. Naplňování volného času je ovlivňováno nabídkou prostředí, činností, pomůcek, hraček ale také motivací či vlastní aktivitou v zájmové činnosti. Každé dítě má mít možnost k účelnému naplňování volného času.

Požadavek jednoty a specifičnosti vyučování a výchovy mimo vyučování ukazuje společné plnění výchovného cíle. Tohoto cíle je dosahováno specifickými prostředky.

Požadavek dobrovolnosti je při práci s dětmi, mládeží ale i dospělými ve volném čase velmi podstatný. Jde o dobrovolnou účast na činnostech. Je potřeba vytvořit takové podmínky, které vychovávaný jedinec dobrovolně přijímá.

Požadavek aktivity má za úkol, aby se účastníci podíleli na všech fázích činnosti, tedy na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. Důležité je podporování iniciativy a nápaditosti.

Požadavek seberealizace předpokládá takové složení činností, při kterých každý jednotlivec uplatní své specifické vlohy a schopnosti a je tak úspěšný. V mimoškolních aktivitách může být úspěšné i to dítě, které je ve škole průměrné či podprůměrné.

Požadavek pestrosti a přitažlivosti se vztahuje k obsahu, metodám i formám činnosti a jejich střídání. Předpokládá se, že bude rovnováha mezi organizovanými a spontánními činnostmi. Součástí tohoto požadavku je požadavek odpočinkového a rekreačního zaměření. Ten považuje za vhodné zařazovat takové činnosti, které přispívají k odstranění únavy a k regeneraci jak duševní tak i fyzické síly.

Požadavek zajímavosti a zájmovosti si klade za úkol, aby zájmové činnosti, měly svůj význam. Nabízené činnosti mají být pestré a odpovídat zájmům, jež se s věkem mění a vyvíjí.

Požadavek citlivosti a citovosti říká pedagogovi, aby při vedení a motivování činnosti, při které se působí i na rozumovou složku osobnosti, měl zvýšenou citlivost vůči jedinci. Činnost má účastníkům vytvářet především kladné emocionální zážitky.

Požadavek orientace na sociální kontakt říká, že volný čas je užívám k interakci s ostatními lidmi či přáteli. Instituce by neměla nadměrně omezovat čas dítěte, kdy má být se svou rodinou.

Požadavek efektivity říká, že každý zřizovatel výchovných činností stojí před otázkou, jak při daných zdrojích prospět co nejvíce dítěti. Tento požadavek vyžaduje, aby se dosahovalo správných cílů správnými prostředky.

Požadavek kvality a evaluace nutí zařízení, aby se pravidelně zamýšlelo nad tím, zda se mu daří dosahovat svých cílů a je schopno výsledky své činnosti prezentovat.

4.1.2 Obsah výchovy mimo vyučování

Obsah výchovy ve volném čase není vymezen pedagogickými dokumenty. Je odlišný v různých typech zařízení, které mají i odlišné pojetí funkcí. Vychází z vytyčených cílů i z přání a potřeb vychovávaných. Protože výchova ve volném čase, u dětí mimo vyučování má výrazně činnostní charakter, bývá její obsah často vymezován výčtem výchovně-vzdělávacích činností (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 74).

Těmito činnostmi jsou:

- odpočinkové činnosti;
- rekreační činnosti;
- zájmové činnosti;
- veřejně prospěšné činnosti;
- sebeobslužné činnosti (není součástí volného času);
- sociální dovednosti;
- příprava na vyučování (není součástí volného času).

Mezi odpočinkové činnosti patří takové, které jsou psychicky i fyzicky nenáročné a slouží hlavně pro odstranění únavy. Nejčastěji se do režimu dne zařazují po obědě, ale můžou být podle potřeby zařazeny i kdykoli během dne. Odpočinkovými činnostmi jsou procházky, povídání, četba, rukodělná práce, hudební činnost, u malých dětí též klid na lůžku.

Pohybově náročnější aktivity sportovního, tělovýchovného, turistického zaměření či manuální práce patří do rekreační činnosti, která těmito aktivitami napomáhá k odreagování a odstranění únavy z vyučování.

Tím nejdůležitějším, co je součástí výchovy mimo vyučování, jsou zájmové činnosti. Tyto činnosti uspokojují, rozvíjejí, kultivují zájmy a potřeby a podílejí se na utváření životního stylu a hodnotové orientace jedince. Mezi tyto činnosti patří společenskovední, tělovýchovné, esteticko-výchovné, sportovní, pracovní-technické či přírodovědecké.

Sebeobslužné činnosti jsou takové činnosti, které vedou dítě k samostatnosti v péči o sebe sama a svůj osobní majetek. Je to například pěstování návyků osobní hygieny, vhodné oblékání, návyky péče o pořádek a čistotu prostředí a návyky při jednání s lidmi.

Sociální dovednosti nebo někdy též nazývané veřejně prospěšné činnosti mají za úkol vést děti k dobrovolné práci ve prospěch druhých. Může jít například o pomoc slabším, starším či nemocným osobám nebo o kulturní či osvětové činnosti.

Přípravou na vyučování chápeme okruh činností, který úzce souvisí s plněním školním povinností. Jedná se o vypracování zadaných úkolů i rozšiřování, prohlubování a praktické využití poznatků z vyučování.

Se zmíněnými činnostmi pomáhají zařízení pro výchovu mimo vyučování, které budou dále popsána v následující kapitole.

4.2 Zařízení pro výchovu mimo vyučování

Podmínky pro realizaci cílů výchovy mimo vyučování plní různé společenské instituce, jsou jimi:

- školní družiny;
- školní kluby;
- střediska pro volný čas dětí a mládeže;
- domovy dětí (mládeže);
- dětské domovy;
- základní umělecké školy;
- jazykové školy;
- a další (např. tělovýchovné organizace, obecně prospěšné organizace, církve,...).

Školní družina (dále jen ŠD) většinou funguje při základní škole. Toto zařízení je formou výchovy mimo vyučování a péči o děti zaměstnaných rodičů v průběhu školního roku (někdy i o prázdninách). ŠD je přednostně určena žákům 1. stupně základní školy. Podle počtu přihlášených dětí se dále dělí na oddělení, které má do 30 dětí. Základní činností ŠD je pravidelná činnost, tedy každodenní pedagogická práce. Základní formou činnosti ŠD je hra, která přináší kladné emoce a zážitky.

Pro žáky 2. stupně základní školy a žáky víceletých gymnázií, kteří odpovídají věku nejvýše 9. ročníku, je určen školní klub (dále jen ŠK). ŠK je v provozu během školního

roku, v případě potřeby i o prázdninách. Do ŠK se mohou žáci přihlásit k pravidelné docházce nebo jen do některých zájmových kroužků. ŠK pořádá různé zájmové kroužky, příležitostné akce a má i možnosti pro spontánní činnosti.

Středisko pro volný čas dětí a mládeže (dále jen SVČ) je většinou právním subjektem. SVČ je zařízení s velmi bohatou nabídkou zájmového působení. Služby SVČ mohou využívat děti, žáci, studenti, pedagogové či rodiče s dětmi.

Domov mládeže (dále jen DM) je školské zařízení, které pro žáky středních a vyšších odborných škol zabezpečuje kvalifikované výchovné působení, stravu a ubytování. DM obsahem své výchovné činnosti navazuje na obsah vzdělávací práce středních škol. DM je v provozu v průběhu celého školního roku. V případě potřeby je provoz o víkendech též možný.

Dětský domov (dále jen DD) je výchovné zařízení pro ústavní péči o dítě. DD zajišťuje výchovnou, hmotnou a sociální péči dětem, které nemohou být vychovávány ve vlastní rodině, zpravidla je jedná o děti od 3 do 18 let.

Základní umělecká škola (dále jen ZUŠ), dříve známá též pod označením lidová škola umění, patří do sítě škol, účast na její výchově je však dobrovolná a je uskutečněna v mimoškolní době. ZUŠ svou činnost provozuje v několika oborech, zpravidla v hudebním, literárně-dramatickém, tanečním či výtvarném.

4.3 Výchova k volnému času

K volnému času je třeba vychovávat, vytvářet u dětí návyky, jak volný čas využívat. Dávat jim návod, jak volný čas trávit, nabízet aktivity, pomoci se zorientovat v dané nabídce.

Jedince seznámí s množstvím zájmových aktivit, poskytne mu v nich základní orientaci a pomůže mu na základě vlastních zkušeností v různých oborech najít oblast zájmové činnosti, která mu dá možnost uspokojení a seberealizace; vytvoří tedy návyky pro budoucí trávení volného času (Pávková, 2002, s. 18).

Zahrnuje reflexi samotného volného času, cílevědomé odkrývání a využívání obsahů činností a různých způsobů jeho využívání. Výchovu k volnému času lze tak právem pokládat za klíč pro otevírání nových možností aktivit a rozvoje člověka, za motor, který celému úsilí dává potřebnou orientaci a dynamiku (Hofbauer, 2004, s. 18).

4.4 Výchova ve volném čase

Je součástí výchovného působení v té části lidského života, o které může člověk relativně svobodně rozhodovat (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 67).

Sem lze zařadit veškeré působení v časovém prostoru, který není určen k realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností.

Hofbauer (2004, s. 18) říká, že dobrovolnost účasti na volnočasové činnosti umožňuje do výchovného procesu včleňovat samy děti a mladé lidi jako jeho aktivního činitele a vytvářet tak nové možnosti a specifické způsoby jejich formování.

Podmínky výchovy ve volném čase, v době mimo vyučování mají své zvláštnosti. Z hlediska vnitřních podmínek je důležité, že ve volném čase mají pedagogové dostatek příležitostí pro respektování a rozvíjení individuálních znaků osobnosti, zejména zájmů, schopností a potřeb (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 73).

Vnější podmínky pro výchovu ve volném čase jsou také specifické. Prostředí, v němž výchova probíhá je rozmanité a proměnlivé, výchovné působení je méně vázané na stálé prostředí (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 73). Požadavky na prostor a vybavení se liší dle typu výchovného zařízení, instituce či organizace, musí však vyhovovat výchovným závěrům a činnostem, které se v nich uskutečňují.

5 Pedagogika volného času

Pedagogika volného času je disciplína, která je zaměřena na výchovné a vzdělávací prostředky, napomáhající autonomnímu (vlastnímu, svéprávnému) a smysluplnému (užitečnému) využívání volného času.

Úkolem pedagogiky volného času je chápat volný čas jako dobu, která není věnována nicnedělání (nebo pouze v malé míře), nýbrž jako příležitost k činnosti jiného druhu, než je ta, která je pro nás povinná, dále dobu, která je příležitostí k odpočinku, zábavě a rozvoji vlastní osobnosti. Souhrnně se tedy můžeme vrátit k tvrzení, že volným časem dětí a mládeže je možno rozumět čas, který zůstává ke svobodnému využití (Hájek a kol., 2004, s. 28).

Volba způsobu, jak děti mohou trávit volný čas, se liší podle různých věkových kategorií. Do toho, jak tráví svůj volný čas děti nižších věkových kategorií, mají co říct hlavně jejich rodiče. U dětí starších věkových kategorií už více záleží na ovlivňování z řad jejich vrstevníků a v jisté míře i od různých jiných subjektů.

Posláním pedagogiky volného času je analyzovat dosavadní vývoj právě uvedených oblastí (výchova ve volném čase, výchova k volnému času), vnášet do nich nové podněty a iniciativy a harmonizovat jejich řešení, děti a mladé lidi uschopňovat k tomu, aby se za pomoci dospělých (rodičů, vychovatelů, animátorů) a později i samostatně učili vhodné aktivity a realizační způsoby správně volit a zvládat tak, aby byly ve prospěch rozvoje jich samých, jejich sociálního okolí, společnosti, přírody (in Hofbauer, 2004, s. 18).

Za hlavní principy pedagogiky volného času můžeme (podle Opaschowského) považovat následující (in Hájek a kol., 2004, s. 35 - 36):

- pohled na volný čas jako na prostředek rozvoje osobnosti, upevňování zdraví, volný čas jako výzva a úkol osobnosti;
- aktivita subjektu, překonání pasivní konzumace, rozvoj tvořivosti a nápadů;
- orientace na sociální kontakt, společné prožívání volného času s rodinou a přáteli;
- uvolněnost, otevřenost pro nové;
- zábava, radost, požitek z činnosti;

- uvolnění, odreagování, prostor pro znovunalezení smyslu.

6 Sociálně patologické jevy

Cílem současné výchovy je nejen vybavovat děti příslušnými kompetencemi, ale také je učít odolávat nástrahám, které jim společnost připravuje. Drogové závislosti, gamblerství, neshášenlivost, agresivita apod. jsou dlouhodobé trendy vývoje společnosti a je nutné na ně reagovat ve výchovném působení (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 192).

Ochrana dětí a mládeže před škodlivými sociálně patogenními jevy vychází z mezinárodní Úmluvy o právech dítěte přijaté v České republice zákonem č. 104/1991 Sb. - článek 19: „Státy, které jsou smluvním stranou úmluvy, činí všechna potřebná zákonodárná, správní, sociální a výchovná opatření k ochraně dětí před jakýmkoli tělesným či duševním násilím, urážením nebo zneužíváním, včetně sexuálního zneužívání, zanedbáváním nebo nedbalým zacházením, trýzněním nebo vykořisťováním...“ (Kutý, 2004, s. 112).

Skupiny dětí, u nichž je riziko k sociálně patologické činnosti (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 192):

- Děti bez zájmu;
- Děti, které sice navštěvují některé organizované zájmové činnosti, většinou na přání rodičů, ale neztotožňují se s nimi (i u těchto dětí je možný únik k drogám či jiným zástupným aktivitám).

Instituce pro trávení volného času napomáhají při působení proti sociálně patologickým jevům. Těmito jevy mohou být (Hájek a kol., 2004, s. 85):

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření;
- kriminalita, delikvence;
- virtuální drogy (počítače, televize, video);
- patologické hráčství (gambling);
- záškoláctví;
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování;
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus.

Prevence proti sociálně patologickým jevům se dá snímat ve třech rovinách. První rovinou je primární prevence, která je zaměřena na celou populaci. Druhou rovinou je sekundární prevence, ta se zaměřuje na kriminálně rizikové jedince a skupiny. Třetí a poslední rovinou je terciální prevence, která má za úkol zejména zabránit recidivě.

Činnosti dětí a mládeže ve volném čase, které jsou organizované v dobře vedených dětských sdružení, oddílech, klubech či kroužcích, patří k primární a zčásti i sekundární prevenci.

Děti a mládež často s volným časem neumějí vždy účelně nakládat. Můžeme uvést čtyři základní problémy související s osobně nezvládnutým volným časem, a to: alkoholismus, nealkoholová toxikomanie, majetková trestná činnosti a násilná trestná činnosti. Dostatek až nadbytek volného času může přivést mladistvé do negativně orientovaných společenských skupin, zejména pochází-li z méně nebo negativně podnětného sociálního prostředí (Hájek a kol., 2004, s. 29).

7 Instituce pro volný čas

7.1 Česká rada dětí a mládeže

Je jedinou reprezentativní platformou sdružení dětí a mládeže v České republice. Vznikla v červenci 1998 z popudu známých sdružení dětí a mládeže - Junáka, Pionýra, Asociace turistických oddílů mládeže, YMCA, Folklorního sdružení, České tábornické unie a Asociace křesťanských sdružení mládeže.

Dnes sdružuje 97 členských organizací (Česká rada dětí a mládeže, online, cit. 2015-07-26).

Základní priority činnosti ČRD M vycházejí z jejího poslání: zvyšovat prestiž mimoškolní výchovy ve společnosti a přispívat ke zlepšování podmínek pro dobrovolníky, kteří s dětmi a mládeží ve svém volném čase pracují.

7.2 Junák - český skaut, z. s.

Junák je největší výchovnou organizací v České republice. Junák - český skaut, z. s. je dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek, jehož posláním a účelem je - v souladu s principy a metodami stanovenými zakladatelem skautského hnutí Robertem Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu A. B. Svojsíkem - podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí; jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě (Junák - český skaut, online, cit. 2015-07-30).

Je součástí světového skautského hnutí, které vzniklo již roku 1907. V současné době skautské hnutí existuje v 2016 zemích a teritoriích a má přes 40 milionů členů (Junák - český skaut, online, cit. 2015-07-30).

V České republice existuje toto hnutí přibližně od roku 1912, kdy ho založil Antonín Benjamin Svojsík. Organizace prošla složitým vývojem ovlivněným politickými událostmi. Činnost organizace byla přerušována četnými zásadními společenskými změnami, kdy musela svou činnosti i ukončit.

Skautská výchovná metoda je ucelený systém, který se snaží vést mladého člověka na cestě jeho osobního růstu. Mezi hlavní prostředky patří:

- respektování mravních hodnot;
- týmová práce v malých skupinách;
- sebevýchova;
- motivace dětí pomocí příběhů;
- pobyt v přírodě;
- programy vedoucí k seberozvoji;
- průvodcovská role dospělých;
- služba společnosti;
- prostředí pro nové kamarádké vazby (Junák - český skaut, online, cit. 2015-07-30).

Jedním z důležitých principů skautingu je družinový systém: výchovné působení probíhá především v malé skupině pěti až deseti dětí vedených dospívajícím rádcem jen o málo starší než děti (Pávková, 2002, s. 143).

Skautské hnutí je založeno na třech principech, které se promítají do skautského slibu i zákona. Udávají směr celému skautskému hnutí:

- odpovědnost za sebe a svůj rozvoj;
- spolupráce, pochopení a odpovědnost vůči druhým lidem i životnímu prostředí;
- hledání duchovních hodnot, které člověka přesahují (Junák - český skaut, online, cit. 2015-07-30).

Dnes má Junák 53 028 členů ve 2 093 oddílech. Podporuje ho přes 12 317 dobrovolníků (Junák - český skaut, online, cit. 2015-07-30).

7.3 Pionýr, z. s.

Pionýr vznikl v roce 1949 jako obdoba sovětské dětské organizace. Pojem Pionýr vyjadřuje myšlenku moderního; průkopnického; ideu hledání; touhy po poznání. Pojmenování pionýr označuje i v mezinárodním pojetí člověka - objevitele nových cest, směrů a hlasatele pokrokových myšlenek.

Podporuje tvorbu a naplňování zejména sociálních, kulturních a sportovních programů, především s ohledem na ochranu práv dětí a rozvíjení jejich volnočasových aktivit. Zabývá se osvětovou, výchovnou, vzdělávací, charitativní činností; obhajobou a uspokojováním zájmů a oprávněných potřeb dětí a mládeže bez ohledu na jejich členství ve spolku (Pionýr, online, cit. 2015-07-30).

Náplň jeho činnosti i struktura se liší dle jednotlivých kolektivů. Jako hlavní výchovným prostředek je využívána hra ve všech jejích podobách. V aktivitách je zdůrazňována různorodost a všestrannost jako nezbytná součást rozvoje osobnosti dítěte a mladého člověka.

Je to spolek, který se věnuje výchovné práci s dětmi a mládeží ve volném čase. Oddíly a kluby nabízejí činnost dívkám i chlapcům na více než 600 místech po celé republice.

7.4 Česká tábornická unie, z. s.

Je organizací volně sdružující na základě společného zájmu o tábornictví děti, mládež a dospělé v klubech a tramských osadách (Němec a kol, 2002, s. 34).

Unie vznikla v roce 1968. V roce 1970 byla nucena svou činnost ukončit. Obnovena byla v roce 1990.

Unie vychází z myšlenek lesní moudrosti. ČTU zaměřuje svoji činnost na pobyt v přírodě. Sdružuje zájemce o pobyt v přírodě, kteří chtějí být jejími důvěrnými znalci, vnikat do jejích zákonů, vést ostatní k poznávání přírody a stát se jejími ochránci (Česká tábornická unie, online, cit. 2015-08-01).

Účelem ČTU je propagace a realizace tábornictví jako zájmového hnutí orientujícího se na život v přírodě, poznávání přírody, její aktivní ochranu a s tím spojené tábornické dovednosti a sportovní vyžití v přírodě.

Rozvíjí pozitivní vlastnosti člověka. Předmětem hlavní činnosti ČTU je veřejně prospěšná činnost, zejména pak práce s dětmi a mládeží, vzdělávací činnost (Česká tábornická unie, online, cit. 2015-08-01).

Česká tábornická unie působí ve dvanácti oblastech na území celé České republiky.

7.5 Duha - sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi

Organizace vznikla na začátku roku 1990. Působí jako dobrovolné sdružení jednotlivců a kolektivů s cílem všestranného tělesného a duševního rozvoje mladých lidí. Upřednostňují ekologickou a globální výchovu. Cílem výchovy je jedinec žijící účelně v souladu s přírodním prostředím (Němec a kol., 2002, s. 37).

Nabízí na principech zážitkové pedagogiky dětem a mladým lidem pestrou paletu volnočasových aktivit. Jejím posláním je všestranný a harmonický rozvoj osobnosti. Členové se mohou svobodně rozhodovat, jakými volnočasovými aktivitami pro děti a mládež se budou zabývat.

Oblasti činnosti jsou: turistika a táboření, vodáctví, divadlo, výtvarné činnosti, outdoorové aktivity (jeskyňáření, lezení, cyklistika), deskové hry, mezinárodní výměny, podpora dobrovolnictví, participace a jiné.

Duha je velice úspěšná i v projektech pro děti a mládež z dětských domovů, v programech pro neorganizované děti a mládež, v podpoře participace dětí a mládeže, rozvíjení dobrovolné služby a ve zprostředkování workcampů pro mladé lidi (Duha, online, cit. 2015-08-01).

Rozšiřuje netradiční formy výchovy, výměny zkušeností a hledání nových cest rozvoje.

7.6 Hnutí Brontosaurus

Toto hnutí vzniklo v roce 1974, jako původně jednoroční kampaň, která však u lidí vyvolala velký ohlas, který způsobil pokračování.

Hnutí Brontosaurus je česká nezisková organizace, která se zaměřuje na ochranu životního prostředí a volnočasové aktivity pro děti a mladé.

Hnutí Brontosaurus je uskupení převážně mladých lidí do 26 let, kterým není lhostejný svět, ve kterém žijí. Propojují proto smysluplnou práci pro přírodu, památky i lidi s netradičními zážitky a zábavou. Jsou nezávislí a otevření novým myšlenkám (Hnutí Brontosaurus, online, cit. 2015-07-30).

Programové cíle Hnutí Brontosaurus jsou následující:

- Vychovávat sebe i druhé prací, vlastním příkladem, hrou i bezprostředním kontaktem s přírodou k zodpovědnému přístupu k životu na planetě. Chránit přírodu a hledat cesty k souladu mezi ní a člověkem. Pečovat o kulturní a historické dědictví a rozvíjet jeho odkaz dnešku.

- Zajímat se o problémy společnosti a s ohledem na dlouhodobá hlediska a názory druhých lidí hledat jejich řešení. Podporovat zdravé snahy usilující o odklon od konzumního způsobu života.
- Dávat si navzájem radost. V tomto duchu pořádat nápadité pracovní a zážitkové akce. Pomáhat zejména mladým lidem vytvářet kolektivy umožňující pocit sounáležitosti, uznání a seberealizace (Hnutí Brontosaurus, online, cit. 2015-07-30).

7.7 YMCA

Křesťanské sdružení mladých lidí (Young Men's Christian Association) je nejstarší, největší a nejrozšířenější mládežnická organizace na světě. Vzniklo v roce 1919, v roce 1951 muselo nuceně činnost ukončit. Svou činnost úspěšně obnovilo až v roce 1990.

Sdružení je aktivní ve 119 zemích světa a má přes 58 milionů členů. V České republice má 3 512 členů (YMCA, online, cit. 2015-07-30).

YMCA je křesťansky orientované dobrovolné nepolitické a neziskové sdružení, které usiluje o plnohodnotný život mladých lidí. (Pávková, 2002, s. 145) Usiluje o harmonický rozvoj člověka, jeho ducha, duše a těla. Je otevřena všem lidem bez rozdílu rasy, pohlaví, náboženského vyznání, sociálního postavení, fyzických i duševních schopností.

7.8 Česká obec sokolská

ČOS je dobrovolný, demokratický, nezávislý a nepolitický spolek, sdružující své členy a členky bez rozdílu národnosti, náboženského vyznání, politického přesvědčení, rasy nebo jiných rozdílů (Česká obec sokolská, online, cit. 2015-08-01).

Sokol vznikl jako první česká tělocvičná organizace v Rakousku-Uhersku v době politické uvolnění šedesátých let 19. století z iniciativy dr. Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. Tělocvičná jednota pražská (později Sokol Pražský) byla založena za účasti předních

českých vlastenců 16. února 1862 a téhož roku se ustavilo dalších osm jednot na venkově (Česká obec sokolská, online, cit. 2015-08-01).

Zlatý věk pro Sokol nastal mezi světovými válkami, kdy byl milionovou organizací. Členové Sokola byli i význační politici, např. T. G. Masaryk či R. Beneš. Členové Sokola reprezentovali republiku na olympiádách či mezinárodních přeborech.

Program Sokola byl vždy všestranný, přitažlivý pro všechny vrstvy a věkové kategorie. Kromě pravidelného cvičení se pořádaly různé soutěže, veřejná vystoupení, akademie, kulturní besedy, šibřinky, výlety, zájezdy do ciziny, tábory mládeže, divadelní a loutková představení, hudební a pěvecké koncerty, přednášky, výstavy, vydávala se řada časopisů a příruček. Vyvrcholením činnosti se staly všesokolské slety (Česká obec sokolská, online, cit. 2015-08-01).

Sokol musel celkem třikrát ukončit svou činnost, kvůli politickým režimům, poprvé v roce 1915, poté v roce 1941 a nakonec v roce 1948. Obnova Sokola se podařila až v roce 1990, kdy musel Sokol bojovat o navrácení svého majetku.

Dnes sdružuje Česká obec sokolská (ČOS) zhruba 1100 jednot a 190 000 členů. Skoro polovina dochází do sportovních oddílů, které přispívají k omlazení sokolských řad (Česká obec sokolská, online, cit. 2015-08-01).

7.9 Česká asociace Sport pro všechny

Činnost České asociace Sport pro všechny (dále je ČASPV) je zaměřena na děti, mládež a dospělé z celé České republiky. Činnost ČASPV vychází z idejí doktora Miroslav Tyrše, navazuje na tradice spolkové tělovýchovy československého státu na území nynější České republiky a na činnosti Svazu základní a rekreační tělesné výchovy. Svoji činnosti ČASPV dále rozvíjí v souladu s moderním světovým hnutím „Sport for All“ (Sport pro všechny) a Evropskou chartou sportu.

Posláním ČASPV je metodicky a organizačně podporovat rozvoj rekreační tělesné výchovy a sportu na území České republiky, hájit zájmy občanů organizovaných v ČASPV a prosazovat jejich oprávněné požadavky.

ČASPV má též za cíl účinně přispívat ke zdravému vývoji dětí a mládeže, k rozvoji zdravotně orientované zdatnosti a ohybové gramotnosti členů ČASPV i široké veřejnosti.

ČASPV - nestátní neziskové organizace bude dále rozebrána v praktické části této diplomové práce.

8 Neziskový sektor a nezisková organizace

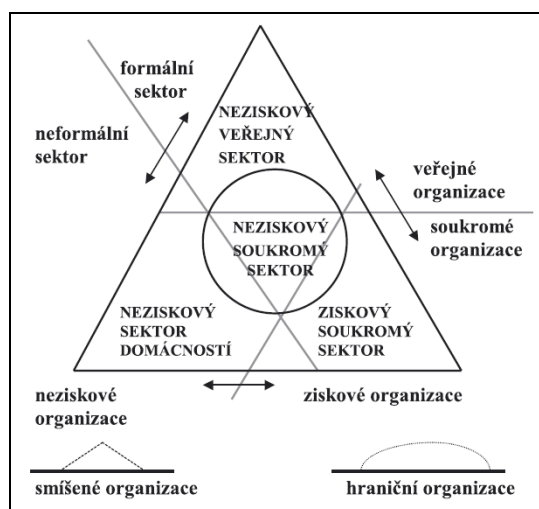
V této kapitole autorka zmíní několik základních informací o neziskovém sektoru a samotných neziskových organizacích. Jelikož bude v praktické části analyzována ČASPV.

8.1 Neziskový sektor

Pro vymezení neziskového sektoru v národním hospodářství se nejčastěji využívá přístup švédského ekonoma V. Pestoffa známý jako „Pestoffův trojúhelník“ nebo přesněji „Pestoffův model trojúhelníku blahobytu (welfare triangle)“ (Berka, 2006, s. 36)

Tento model je znázorněn na obrázku č. 1.

Obrázek 1 - Pestoffův trojúhelník

Zdroj: in Rosenmayer, s. 33, 2005

Pestoff rozděluje národní hospodářství na čtyři sektory, a to na základě tří kritérií (in Rosenmayer, s. 33, 2005):

- podle kritéria financování provozu a rozvoje na sektor ziskový a neziskový;
- podle kritéria vlastnictví na sektor soukromý a veřejný;
- podle míry formalizace na sektor formální a neformální.

Jeho čtyřsektorový trojúhelníkový model národního hospodářství obsahuje (Rosenmayer, s. 33, 2005):

- ziskový soukromý sektor;
- neziskový veřejný sektor;
- neziskový soukromý sektor;
- neziskový sektor domácností.

Tetřevová (s. 41 - 42, 2008) uvádí, že neziskový soukromý sektor plní několik základních funkcí, a to:

- funkci ekonomickou - neziskový soukromý sektor má nezanedbatelný národohospodářský význam svým začleněním do koloběhu výrobních faktorů, zboží a služeb, kdy působí např. jako producent a spotřebitel statků, zaměstnavatel atd.;
- funkci sociální, ta zahrnuje:
 - o funkci servisní - výkon a poskytování specifických statků;
 - o funkci participační - uspokojení potřeby sdružovat se, aktivně se podílet na činnosti dané organizace a zapojovat se i do života společnosti;
- politickou, ta zahrnuje:
 - o funkci ochrannářskou - chrání jednotlivce i skupiny obyvatel před porušováním základních lidských práv;
 - o funkci demokratizační - má mimořádný přínos k rozvoji demokracie, dává lidem možnost ovlivnit veřejnou politiku i veřejné mínění.

8.2 Nezisková organizace

Neziskové organizace mají v současné společnosti velmi významné postavení. V národním hospodářství patří do neziskového sektoru. Neziskový sektor je ten, ve kterém nejsou organizace nebo instituce založeny hlavně kvůli dosahování zisku. Neziskové organizace někdy bývají též nazývány pojem nevýdělečné organizace.

Obecně jsou neziskové organizace charakterizovány následujícími znaky (Tetřevová, 2008, s. 37):

- jsou (až na výjimky) právníckými osobami;
- nejsou založeny za účelem podnikání, ale za účelem veřejně prospěšné činnosti;
- jejich vrcholným cílem není tvorba zisku (zisku však mohou dosahovat, ale nesmí ho vyplatit, nýbrž ho musí použít na realizaci svého poslání - hlavní činnosti);
- mohou, ale i nemusí být podporovány či financovány z veřejných rozpočtů.

Neziskové i nevýdělečné organizace mohou vytvářet zisk a mohou vydělávat prostředky vedlejší (doplňkovou) nebo též podnikatelskou činností. Omezením v této oblasti je pouze povinnost organizace reinvestovat takto nabyté prostředky do hlavní činnosti či rozvoje smyslu své existence (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012, s. 15).

Neziskové organizace zabezpečují řadu služeb, které nemůže zajistit trh nebo stát svým veřejným sektorem. Neziskové organizace jsou subjekty ekonomického charakteru, které bývají financovány z různých zdrojů.

Neziskové organizace se dají rozlišit na dva druhy, kterými jsou státní a nestátní někde též nevládní organizace. Označení nestátní (nevládní) vyjadřuje, že zřizovatel nebo iniciátorem vzniku takové organizace není stát ani vláda (včetně regionálních úrovní). Státní neziskové organizace, jak je zřejmé, zřizuje stát, kraj, obce či jejich organizační složka.

Nestátní neziskové organizace, tj. soukromé organizace, jsou zřizovány zdola občany jako formální i neformální organizace a mají charakter právníckých i fyzických osob a jejich existence velmi často vychází z principu samořízení společnosti a schopnost vzájemného usměrňování jednání společenství lidí (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012, s. 16).

Dle toho, kdo se rozhodl organizaci založit, můžeme říci, že existují dva druhy, tedy soukromé neziskové organizace a veřejné neziskové organizace. Soukromé byly založeny rozhodnutím soukromého subjektu, tedy právnické nebo fyzické osoby. Veřejné¹ byly založeny rozhodnutím nějaké instituce veřejného sektoru. Přesto to označení není optimální, nepopisuje všechny druhy organizací, které existují.

Existuje mnoho různých definic neziskových organizací. Z rozsáhlé literatury zabývající se neziskovými organizacemi je možné uvést tyto příklady definic podle jednotlivých autorů (in Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012, s. 16 - 17):

- Neziskové organizace jsou organizace, které nebyly založeny či zřízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, o jejichž činnosti je jiný zájem, ať už od státu, společnosti, či určité skupiny lidí. Tyto organizace působí v rámci neziskového sektoru, a to jak veřejného, tak i soukromého.
- Často užívaný pojem nezisková organizace je v právním řádu ČR naprosto neznámým pojmem. Označuje organizaci, která vznikla za účelem vykonávání veřejně prospěšné činnosti, nikoliv za účelem dosahování zisku.
- Termín nezisková organizace označuje právnické osoby či organizace, které se primárně zabývají získáváním a přerozdělováním finančních prostředků pro účely dobročinné, rozvoje náboženství, kultury, vzdělání, sociální účely nebo pro realizaci dalších „dobrých skutků“.
- Neziskové organizace jsou právnické či sociální subjekty vytvořené za účelem výroby zboží a služeb, jejichž stav nedovoluje, aby byly zdrojem příjmů, zisku nebo jiným finančním výnosem pro jednotky, které je založily, řídí nebo financují.

¹ Veřejné ve smyslu zřízené a financované institucemi veřejné správy.

8.3 Charakteristika a druhy neziskových organizací

K bližšímu přiblížení neziskových organizací napomohou i charakteristické znaky, které určil L. M. Salomon² a H. K. Anheier³ (in Stejskal, Kuvíková, Maťátková, 2012, s. 19), kterými jsou následující vlastnosti, podle kterých jsou nestátní neziskové organizace:

- institucionalizované - to znamená, že mají institucionální strukturu.
- soukromé - tzn., že jsou odděleny od státní správy a nejsou jí řízeny, přesto mohou mít významnou podporu od státu.
- neziskové - tzn., že případný zisk, který společnost má, se nerozděluje mezi vlastníky nebo vedení organizace, ale musí být použit na cíle dané posláním organizace.
- samosprávné a nezávislé - tzn., že mají vlastní postupy a struktury, díky kterým je umožněna kontrola činností. Neziskové organizace tedy dokáží řídit samy sebe.
- dobrovolné - je využívána dobrovolná účast na jejích činnostech. Dobrovolnost je též v neplacené práci pro organizaci, v řízení jejích záležitostí či v darech.

Jak již bylo zmíněno, neziskové organizace se dělí na státní a nestátní. Státní (někdy též nazývány vládní nebo veřejné) neziskové organizace jsou ty, které zabezpečují hlavně realizaci výkonu veřejné správy. Dělí se na:

- příspěvkové organizace;
- organizační složky státu.

Nestátní neziskové organizace (dále jen NNO) se dělí na:

- spolky (dříve občanská sdružení);
- obecně prospěšné společnosti;
- ústavy;
- nadace;
- nadační fondy;

² Lester M. Salomon (1943) je americký sociolog, byl jedním z prvních, kdo se zabýval neziskovým sektorem.

³ Helmut K. Anheier (1954) je německý sociolog

- evidované právnické osoby (církvní neziskové organizace) (Neziskovky.cz, online, cit. 2015-08-09).

Neziskové organizace se mohou dělit také dle globálního charakteru poslání na (Tetřevová, 2008, s 36):

- organizace veřejně prospěšné, jejichž posláním je produkovat statky, které uspokojují potřeby široké veřejnosti, všech, jež poskytované statky potřebují;
- organizace vzájemně prospěšné, jejichž posláním je sloužit zájmům svých členů (příp. jejich blízkým), tzn. uzavřenému okruhu osob, které jsou zároveň členy.

Příkladem statků a služeb, které poskytují organizace veřejně prospěšné, jsou například služby charit, ekologie, zdravotnictví, vzdělávání či veřejné správy.

Mezi aktivity organizací veřejně prospěšných jde například o aktivity v kultuře, tělesné kultuře, konfesních a profesních zájmů či ochrany zájmů skupin.

8.4 Nestátní neziskové organizace

Oblasti, ve kterých NNO působí, se dají rozdělit, například dle usnesení vlády č. 470 z roku 2015, ve kterých Rada vlády pro nestátní neziskové organizace⁴ (dále jen RVNNO) zpracovala Hlavní oblasti státní dotační politiky právě vůči NNO (pro rok 2016), jde o oblasti:

- tělesná výchova a sport;
- kultura;
- životní prostředí a udržitelný rozvoj;
- sociální služby;
- zahraniční aktivity;
- národnostní menšiny a etnické skupiny;

⁴ Ta je poradním orgánem vlády, zřízena usnesením vlády z 10. června 1992 č. 428 jako Rada pro nadace, usnesením vlády z 30. března 1998 č. 223 byla transformována na RVNNO.

- romská menšina;
- péče o zdraví a zdravotní prevence;
- rizikové chování;
- boj s korupcí;
- protidrogová politika;
- ochrana spotřebitele a nájemních vztahů;
- vzdělávání a lidské zdroje;
- děti a mládež;
- rodinná politika;
- rovné příležitosti žen a mužů;
- ostatní (nezařazené).

Český statistický úřad ve své Klasifikaci služeb NISD (neziskových institucí sloužících domácnostem) podle účelu používá následující třídění (ČSÚ, online, cit. 2015-08-05):

- bydlení;
- zdraví;
- rekreace a kultura;
- vzdělávání;
- sociální péče;
- náboženství;
- politické strany, odborové a profesní organizace;
- ochrana životního prostředí;
- služby jinde neuvedené.

Toto třídění slouží převážně pro potřeby statistického zjišťování a mezinárodního porovnávání statistických dat.

8.4.1 Funkce nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace nelze přesně kategorizovat, lze však přijmout jednodušší členění typů z hlediska jejich funkce, která je jednou z jejích nejdůležitějších znaků. RVNNO člení NNO dle následujících funkcí⁵:

- servisní;
- advokační;
- zájmovou;
- filantropickou.

Servisní NNO

Tyto organizace pomocí služeb svým klientům napomáhají řešit veřejné problémy. Do této skupiny NNO patří organizace poskytující sociální služby, služby v oblasti zdravotnictví a sociálního začlenění. Tyto organizace jsou většinou nečlenské NNO a usilují o svou profesionalizaci, některé ji již dosáhly. Hlavními činnostmi jsou sociální a zdravotní péče, vzdělávání a výzkum, kultura,...

Advokační NNO

Tyto organizace bojují za práva určitých skupin nebo vybraných veřejných zájmů. Jejich činnost je založena na prosazování změn nebo naopak bránění změnám vůči veřejným nebo soukromým institucím. Jejich role je významná v prosazování nediskriminace a principu rovnosti, v ochraně veřejného zájmu. Hlavními činnostmi jsou ochrana životního prostředí, ochrana lidských práv, boj proti korupci,...

Filantropické NNO

To jsou organizace, které podporují jak finančně tak i hmotně veřejně prospěšné aktivity. Nejčastěji se jedná o nadace a nadační fondy. Hlavní činností je poskytování grantů a darů.

⁵ Převzato z dokumentu Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 -2020

Zájmové NNO

Tyto organizace jsou nejvíce zastoupené ve skupině NNO v českém neziskovém sektoru. Organizují zájmové činnosti buď jen pro své členy, nebo i pro širší veřejnost. Do této skupiny patří nejčastěji NNO v oblasti sportu, kultury a tradiční zájmové spolky, jako je například Sokol, dobrovolní hasiči,.... Tyto organizace jsou výhradně postaveny na členském principu. Hlavními činnostmi je sport a volný čas, komunitní spolky a další.

Funkce jednotlivých NNO se velmi často prolínají. Např. servisní organizace docela často uskutečňují i advokační aktivity pro dobro cílové skupiny svých klientů.

8.4.2 Financování neziskových nestátních organizací

NNO si musejí získávat finance z mnoha zdrojů, protože ony samotné zisk, ze kterého by bylo společnost financována, většinou netvoří nebo jen v omezené míře. NNO získávají jak prostředky finanční, tak prostředky nefinanční, proto zde použijeme pojem vícezdrojové financování.

NNO mohou být financovány buď z veřejných zdrojů, nebo ze soukromých zdrojů.

Veřejné zdroje dále dělíme na:

- Přímé zdroje
 - o Veřejné zdroje
 - Státní rozpočet (dotace, veřejné zakázky)
 - Krajské rozpočty (dotace, dary, veřejné zakázky)
 - Obecní rozpočty (dotace, dary, veřejné zakázky)
 - Státní fondy (dotace, veřejné zakázky)
 - o Zahraniční zdroje
 - Zdroje z EU prostřednictvím státního rozpočtu (dotace)
 - Komunitární programy EU
 - Zdroje mimo EU (např. Finanční mechanismy EHP a Norska, Program švýcarsko-české spolupráce)

- Nepřímé zdroje (daňové úlevy, osvobození apod.)

Soukromé zdroje pak dělíme následovně:

- Vlastní zdroje NNO
 - Příjmy z vlastní činnosti
 - Tržby za služby a výrobky, včetně pronájmu nemovitostí
 - Sponzoring
 - Příjmy z majetku
 - Prodej nemovitostí
 - Bankovní úroky
 - Majetkové podíly v jiných osobách
 - Členské příspěvky
- Zdroje od soukromých osob
 - Dary od fyzických osob
 - Firemní filantropie
 - Dary
 - Poskytované služby pro bono (např. bezplatná právní služba)
 - Dobrovolnická činnost zaměstnanců firem
 - Nadační příspěvky nadací a nadačních fondů
 - Dobrovolnická činnost
 - Veřejné sbírky
 - Podíl na výnosu z loterií a hazardních her (již neexistuje).⁶

⁶ Převzato z dokumentu Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 -2020

VÝZKUMNÁ ČÁST

V následujících kapitolách diplomové práce se autorka bude zabývat výzkumem. Byla zvolena instituce pro trávení volného času, která svou činnost uskutečňuje na území celé České republiky. Konkrétně se jedná o Českou asociaci Sport pro všechny.

9 Stanovení výzkumného problému

Cílem výzkumné části je analyzovat činnost konkrétního volnočasového zařízení v České republice.

Byla stanovena základní hypotéza:

**Česká asociace Sport pro všechny, z.s. plní cíle a poslání,
kvůli kterým byla zřízena.**

Doplňující (dílčí) hypotézy:

**Česká asociace Sport pro všechny, z.s. má dostatečné finanční prostředky
pro svou činnost.**

**Stav členů České asociace Sport pro všechny, z.s. (dětí, mládeže i dospělých)
je klesající.**

K ověření hypotéz je potřeba provést rozbor organizace. Informace jsou získány pozorováním, studiem dokumentů, finančních výkazů a výročních zpráv, z webových stránek organizace.

Bude zhodnoceno poslání a cíle organizace a následně bude instituce posouzena na základě a personálního zajištění, norem a pravidel, vybavení interiéru, ekonomických předpokladů a nemovitostí, ve kterých organizace svou činnost uskutečňuje.

10 Institucionální analýza České asociace Sport pro všechny

Základní údaje o organizaci:

Název:	Česká asociace Sport pro všechny, z. s.
Sídlo:	Ohradské náměstí 1628/7, 155 00 Praha 5 - Stodůlky
Identifikační číslo:	005 51 368
Právní forma:	zapsaný spolek
Předseda ČASPV:	Mgr. Miroslav Zítko
Datum vzniku	rok 1992

Česká asociace Sport pro všechny je ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 a § 214 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, právnickou osobou, která je způsobilá mít práva a povinnosti. Jednotlivé organizační články se řídí při zájmovém vzdělávání zákonem č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání a dalšími zákony a vyhláškami.

Činnost ČASPV je zaměřena na děti, mládež a dospělé z celé České republiky. Vychází z idejí doktora Miroslav Tyrše, navazuje na tradice spolkové tělovýchovy československého státu na území nynější České republiky a na činnosti Svazu základní a rekreační tělesné výchovy. Svoji činnosti ČASPV dále rozvíjí v souladu s moderním světovým hnutím „Sport for All“ (Sport pro všechny) a Evropskou chartou sportu.

Poslání asociace

Posláním ČASPV je metodicky a organizačně podporovat rozvoj rekreační tělesné výchovy a sportu na území České republiky, hájit zájmy občanů organizovaných v ČASPV a prosazovat jejich oprávněné požadavky.

Cíl organizace

Cílem ČASPV je umožnit tělovýchovné a sportovní vyžití všem občanům bez ohledu na jejich schopnosti, věk, sociální postavení a tím přispívat k jejich všestrannému rozvoji, upevňování jejich zdraví a vytváření pozitivního vztahu k tělesné kultuře. Prostřednictvím tělovýchovného procesu i osvětové činnosti rozvíjet morálně volní vlastnosti občanů a jejich vědomosti. Ve spolupráci s pobočnými spolky je cílem získání a udržení statusu veřejné prospěšnosti a po jeho získání taktéž zápis jmenovaného statusu do spolkového rejstříku.

ČASPV má též za cíl účinně přispívat ke zdravému vývoji dětí a mládeže, k rozvoji zdravotně orientované zdatnosti a pohybové gramotnosti členů ČASPV i široké veřejnosti.

Nyní budou analyzovány jednotlivé prvky institucionální analýzy organizace Česká asociace Sport pro všechny.

10.1 Normy, zásady, směrnice

Hlavním dokumentem, ze kterého je vycházeno, jsou Stanovy ČASPV. Tento dokument se snaží naplňovat všichni členové ČASPV ať už na úrovni KASPV, RCSPV či odborech SPV. Stanovy obsahují základní charakteristiky ČASPV, práva a povinnosti členů, hlavní úkoly a cíle, kterých se snaží dosahovat, a formy.

System vzdělávání upravuje Směrnice ČASPV - Vzdělávání, č. M - 8/1995/14 - 5. novela vstoupila v účinnost 1. března 2014.

Provozní řád

Ve všech nemovitostech, které používá ČASPV, KASPV nebo některý z odborů SPV pro své činnosti, je umístěný provozní řád, který určuje povinnosti a zásady chování pro účastníky a cvičitele. Řády v budovách ČASPV jsou zpracovány podrobně.

Provozní řády areálů Sportcentra Doubí a Sportcentra Žinkovy říká, jak se lidé mají chovat v celém areálu, co mají dovoleno a naopak co mají zakázáno.

Bezpečnost při činnostech s dětmi

Zaměstnanci a cvičitelé ČASPV musejí být s tímto dokumentem seznámeni. Dokument říká, jaká pravidla musejí být při činnostech s dětmi dodržována. Jde hlavně o pravidla v tělocvičně, na hřišti, při soutěžích či závodech, při pobytu v přírodě, koupání či při přesunu dětí

Všeobecný požární řád

Všichni zaměstnanci i členové ČASPV jsou seznámeni s požárním řádem. Říká, kdo má jaké povinnosti ohledně dodržování bezpečnostních předpisů. Je v čem uveden způsob, místo ohlášení požáru a důležitá telefonní čísla. Požární řád upravuje organizaci a zásady zabezpečení požární ochrany. V řádu jsou uvedena místa, kde se nachází hasicí přístroje, dále obsahuje plánek únikových cest, které jsou označeny příslušnými bezpečnostními tabulkami.

Traumatologický plán

V plánu jsou důležité zásady při poskytování první pomoci (např. při zlomeninách, opaření, při šoku nebo jiném úrazu).

Jednací řád

JŘ ČASPV upravuje zásady jednání všech volených nebo jmenovaných orgánů na jednotlivých stupních řízení, daných Stanovami ČASPV a Organizačním řádem ČASPV, dále styky těchto orgánů mezi sebou a navenek vůči ostatním orgánům a institucím.

Plán, směrnice a dokumenty, kterými se řídí ČASPV, byly ohodnoceny celkovou známkou 1,5. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 1 diplomové práce.

10.2 Nemovitosti

ČASPV sídlí v budově na Ohradském náměstí 1628/7. Tato budova je nazývána jako „Sportovní, školicí a klubové centrum ČASPV“. Rekonstrukce budovy byla dokončena koncem roku 2006. A od ledna 2007 je tento objekt plně využíván pro potřeby ČASPV a sdružených právních subjektů. V budově sídlí sekretariát ČASPV, sekretariát Pražského sdružení Sport pro všechny, sekretariát Českého svazu aerobiku a fitness FISAF.cz a sekretariát České taneční organizace.

Objekt slouží prioritně členům a cvičitelům ČASPV pro různá školení, srazy nebo vzdělávací semináře.

Svou další stálou provozovnu má v Brně na adrese Merhautova 450/46, Brno 613 00. Této nemovitosti se říká „Dům sportu - Brno“. Dům sportu byl v období od března do dubna 2006 zrekonstruován a slavnostní otevření se konalo v říjnu téhož roku. Nabízí zařízení pro tematické, sportovní a tělovýchovné akce, rekondiční, kondiční cvičení, školení a přednášky.

Dalšími objekty, které ČASPV vlastní, je Sportcentrum ČASPV Žinkovy u Plzně a Sportcentrum ČASPV Doubí u Třeboně. Provoz těchto objektů je zajištěn prostřednictvím nájemců, kteří dle uzavřených smluv zajišťují běžnou údržbu a drobné opravy jak budov a sportovišť, tak i vnitřního vybavení a strojního parku a zařízení. Opravy většího rozsahu a tzv. velkou údržbu, provádí ČASPV z vlastních prostředků s podporou státních dotací z grantového programu MŠMT.

Sportcentrum ČASPV Doubí u Třeboně (sportkemp) je provozován od května do října, slouží převážně k organizovaným akcím ČASPV (nácvičné na světové gymnestrády, slety, republikové soutěže, Letní slavnosti ČASPV apod.), dále akcím KASPV, případně RCSPV a odborů SPV. Ve volných termínech je středisko nabízeno pro sportovní soustředění družstev SPS i ostatních sportů, rekreaci členů ČASPV a široké veřejnosti. Jedná se o areál rozkládající se na cca 7 ha, převážně travnatých ploch, ze dvou třetin pod staletými duby na břehu Opatovického rybníka, který je částečně spojen hrází s rybníkem

Svět. V areálu se nachází fotbalové hřiště s ozvučením, hřiště pro plážový volejbal, tenisové kurty, sportovní hala se sociálním zařízením a posilovnou, administrativní budova správce, ubytovací zařízení „Okál“, bungalovy, sruby, chatky, loděnice, lektorna, učebna či televizní klubovna a jídelna. Na přelomu roku 2010 a 2011 bylo opraveno 11 bungalovů. V roce 2012 byly předělány 4 dvojsruby na sruby s vlastním sociálním zařízením. V roce 2014 byly pak předělány další 3 dvojsruby na sruby s vlastním sociálním zařízením. V roce 2015 byla zahájena výměna střešní krytiny na bungalovech, která bude dokončena po získání dostatečných finančních prostředků.

Sportcentrum ČASPV Žinkovy u Plzně je provozováno celoročně, slouží pro školící a sportovní akce včetně sportovních soustředění v nejrůznějších druzích sportu. Jedná se o dvoupatrovou budovu spojenou s tělocvičnou. Rozsáhlý areál budov a hřišť najdete v blízkosti velkého šedesáti hektarového rybníka. Nachází se zde velká hala, tělocvična, posilovna, venkovní kurty na tenis a volejbal s umělým povrchem.

Nemovitosti, ve kterých ČASPV uskutečňuje svou činnost, byly ohodnoceny celkovou známkou 1,75. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 2 diplomové práce.

Výše zmíněné nemovitosti vlastní ČASPV. KASPV a odbory SPV po celé republice vlastní též prostory, ve kterých uskutečňují své činnosti např. tělocvičny.

10.3 Interiér, zařízení a vybavení

V objektu Sportovního, školícího a klubového centra Praha na Ohradském náměstí je zasedací místnost cca pro 12 osob s audiovizuální technikou, včetně kuchyňky a baru, velká přednášková místnost cca pro 36 osob s interaktivní tabulí, dataprojektorem, DVD a další didaktickou technikou, víceúčelový sál (tělocvična) o velikosti 11 x 12 m se zrcadlovou stěnou a ozvučením - vhodné pro pohybové aktivity typu: aerobik, tanec, tai-tchi, jóga, zdravotní gymnastika (ne míčové sporty), včetně šaten se sprchami a sociálním zařízením, odpočinkové klubovky a sportovně diagnostické centrum, které je špičkově vybavené přístroji značky TECHNOGYM, BODYSTAT a OMRON.

V objektu Domu sportu - Brno se v přízemí nachází klubovna nebo též zasedací místnost, ve které se můžou pořádat semináře, minikonference nebo školení. Kapacita místnosti je až 36 osob. Místnost je vybavena audiovizuální technikou, flipchartem. V předsálí se nachází malá kuchyňka. Stravování lze zajistit v blízké restauraci. Ubytování je možné pouze v tělocvičně ve vlastním spacím pytli nebo v nejbližším okolí. Posilovna v Domě sportu je malý útulný prostor pro 4 maximálně 5 cvičenců. Posilovna je vybavena moderními posilovacími stroji, například veslovacím trenažerem, rotopedy a další. K dispozici je dále malá tělocvična pro přibližně 12 cvičenců, na dvou stranách jsou zrcadlové stěny. Dle potřeby je možné použít tělocvičnu v sousední škole.

Areál Sportcentra Doubí dokáže ubytovat přes 250 lidí ve srubech, bungalovech, chatkách typu A a další mohou být ubytováni na přilehlých travnatých plochách ve stanech. Sruby jsou určeny pro 4 osoby, některé mají vlastní sociální zařízení. Bungalovy jsou rozděleny na 2 místnosti, ložnice je pro 2 osoby a v obývacím pokoji je rozkládací pohovka též pro 2 osoby, součástí každého bungalovu je sociální zařízení a terasa. Sportovní hala je upravena pro veškeré míčové hry, má ideální podmínky pro aerobic včetně doplňující výbavy, je zde kompletní vybavení pro gymnastiku, tenis, tělocvičné nářadí, v předsálí se nachází stolní tenis, samozřejmostí je ozvučení haly. Velice pěkné a dobře vybavené je fitness-centrum, sauna s doplňujícím zařízením. Loděnice nabízí možnost výpůjček lodí a kol všeho druhu. Jídelna má kapacitu cca 100 míst, nachází se v ní též barový pult s nápoji všeho druhu. V jídelně jsou nová krbová kamna, která slouží k vytápění jídelny v chladnějším období.

Areál Sportcentra Žinkovy má k dispozici 34 pokojů, převážně dvojlůžkové s vlastním sociálním zařízením, čtyři pokoje jsou třílůžkové. Středisko je vybaveno i pro gymnastiku a veškeré míčové hry. Posilovna je vybavena moderními posilovacími stroji. V objektu se nachází sauna, malý bazének s teplou vodou a protiproudem, prostor pro rehabilitace. Dále je v objektu herna, ve které se dá hrát kulečnick, šipky, jsou zde stoly na stolní tenis.

Interiér, zařízení a vybavení budov ve vlastnictví ČASPV bylo ohodnoceno celkovou známkou 1,6. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 3 diplomové práce.

10.4 Ekonomické předpoklady

ČASPV účtuje v podvojném účetnictví podle zákona o účetnictví č. 568/1991 Sb. a vyhlášky k zákonu o účetnictví pro nepodnikatele č. 504/2002. Dále se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Účetní uzávěrka je sestavena v souladu s platnými účetními předpisy v ČR, je sestavena za účetní období od 1. 1. do 31. 12. příslušného roku.

Provoz ČASPV je zajišťován z více druhů financování, příjmy jsou tvořeny následujícími složkami:

- dotace od státních orgánů;
- podíl na výnosu z loterijní činnosti;
- příspěvky sponzorů;
- řádné a mimořádné členské příspěvky;
- jiné příjmy od členů;
- dary, dědictví, převody majetku;
- vstupné;
- příjmy z provozu vlastních zařízení;
- příjmy z vlastní hospodářské činnosti;
- další aktiva vyplývající z činnosti spolku.

Dotace jsou poskytovány sportovnímu prostředí na organizaci sportu a údržbu tělovýchovných zařízení.

V roce 2014 z programů MŠMT na podporu sportu pro nestátní neziskové organizace, mohla asociace využít jen 2 programy, tedy PROGRAM IV - údržba a provoz sportovních zařízení a PROGRAM V - Organizace sportu. Ostatní programy byly určeny pouze pro sportovní svazy, kterým ČASPV není.

Sekretariát ČASPV zpracoval žádosti o dotace v celkové výši 19 345 000 Kč, z toho částka 3 345 000 Kč byla jako investiční dotace z PROGRAMU 133510. Tato dotace měla jít na rekonstrukci sociálního zařízení v ubytovací kapacitě Sportcentra Doubí u Třeboně. Bohužel ze zmíněného programu nebyla získána žádná částka.

Na údržbu a provoz byla požadována dotace ve výši 1 000 000 Kč, obdržena byla částka jen 344 000 Kč. Z této částky bylo poskytnuto 4x 10 000 jiným právním subjektům, které skrze ČASPV o dotaci požádaly. ČASPV má se subjekty podepsané smlouvy a vedení sekretariátu je povinno administrovat a garantovat MŠMT správnost celého procesu včetně konečného vyúčtování. Zbytek dotace, tedy částka 304 000 Kč, byl použit na základní údržbu objektů ČASPV, tedy na Sportcentrum Doubí u Třeboně, Sportcentrum Žinkovy u Plzně, Dům sportu Brno, Sportovní, školící a klubové centrum Praha.

Z PROGRAMU V na organizaci sportu byla požadována dotace ve výši 15 000 000 Kč. Od MŠMT bylo obdrženo rozhodnutí o poskytnutí 4 mil. Kč, s dodatkem, že tato částka bude zaslána ve 4 splátkách. Po jednání s MŠMT a zaslání žádosti o mimořádnou dotaci získala ČASPV ještě 3 mil. Kč.

Náklady ve výši 20 123 982 Kč (tedy 82,63 % z celkových výdajů) byly použity na vlastní činnost včetně odpisů. Náklady ve výši 4 229 585 Kč (tedy 17,37 % z celkových výdajů) jsou náklady nižších složek včetně odeslaných dotací.

Za základní nedostatek je bráno neúspěšné jednání předsedy ČASPV a Českého olympijského výboru (dále jen ČOV). ČOV má podepsané smlouvy s většinou loterijských společností, které podporují sport. ČASPV zatím nezískává od ČOV finanční prostředky na podporu činnosti dětí a mládeže, protože se zatím nepodařilo ČASPV mezi národní sportovní svazy.

Tabulka 1 - Vybrané ukazatele z hospodaření ČASPV - Náklady

Náklady	Činnosti		
	Hlavní	Hospodářská	Celkem
Spotřebované nákupy celkem	846	129	975
Služby celkem	6825	310	7135
Osobní náklady celkem	4444	446	4890
Daně a poplatky celkem	134	90	224
Ostatní náklady celkem	307	81	388
Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	3717	2327	6044
Poskytnuté příspěvky celkem	4601	0	4601
Daň z příjmů celkem	63	0	63
Náklady celkem	20937	3383	24320

Zdroj: Výroční zpráva 2014

Tabulka 2 - Vybrané ukazatele z hospodaření ČASPV - Výnosy

Výnosy	Činnosti		
	Hlavní	Hospodářská	Celkem
Tržby za vlastní výkony a zboží celkem	4101	2404	6505
Změna stavu vnitroorganizačních zásob celkem			0
Aktivace celkem			0
Ostatní příjmy	3178	0	3178
Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek celkem	166	0	166
Přijaté příspěvky	3205	0	3205
Provozní dotace celkem	7354	0	7354
Výnosy	18004	2404	20408
Výsledek hospodaření před zdaněním	- 2933	- 979	- 3912
Výsledek hospodaření po zdanění	- 2933	- 979	- 3912

Zdroj: Výroční zpráva 2014

Ekonomické předpoklady ČASPV, byly ohodnoceny celkovou známkou 2,14. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 4 diplomové práce.

10.5 Personální zajištění (organizační struktura)

V ČASPV pracují hlavně dobrovolníci, kteří práci s dětmi, mládeží i dospělými, provozují ve svém volném čase. V současné době má ČASPV 10 zaměstnanců a KASPV 14 zaměstnanců. Všechny činnosti většinou zabezpečují dobrovolníci. Dobrovolných pracovníků je evidováno 4 273.

V období leden - srpen 2014 byl financován pracovník v administrativě ČASPV prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy.

Co se týče řízení ČASPV, jedná se o čtyřstupňové řízení:

- Odbor Sport pro všechny (dále jen Odbor SPV);
- Regionální centrum Sport pro všechny (dále je RCSPV);
- Krajská asociace Sport pro všechny (dále jen KASPV);
- ČASPV.

Hlavním spolkem je ČASPV a jejími pobočnými spolky jsou samostatně ustavené KASPV s vlastní právní osobností. KASPV sdružuje RCSPV věcně a místně příslušného kraje. RCSPV je vytvořeno odbory SPV příslušného kraje. Odbor SPV může působit jako organizační součást tělovýchovné jednoty (sportovního klubu), která nepatří do organizačního článku KASPV. Odbor SPV je základním článkem ČASPV a je tvořen jedním nebo více oddíly.

Organizační články a jejich orgány (schéma je součástí přílohy č. 8 diplomové práce.)

1. Česká asociace Sport pro všechny
 - a. Valná hromada ČASPV (VH ČASPV)
 - b. Výkonný výbor ČASPV (VV ČASPV)
 - c. Revizní komise ČASPV (RK ČASPV)
 - d. Metodická komise ČASPV (MK ČASPV)
 - e. Odborné komise ČASPV
2. Krajská asociace Sport pro všechny (KASPV)
 - a. Valná hromada KASPV (VH KASPV)
 - b. Výkonný výbor KASPV (VV KASPV)
 - c. Revizní komise KASPV (RK KASPV)
 - d. Metodická komise KASPV (MK KASPV)
 - e. Odborné komise KASPV
3. Regionální centrum Sport pro všechny (RCSPV)
 - a. Valná hromada RCSPV (VH PCSPV)
 - b. Rada RCSPV
4. Odbor Sport pro všechny (odbor SPV)
 - a. Členská schůze nebo valná hromada odboru SPV (ČS/VH odboru SPV)
 - b. Výkonný výbor odboru SPV (VV odboru SPV)

Organizační články

Jak již bylo zmíněno, ČASPV působí na území celé České republiky. Každý kraj, včetně Prahy, má svou KASPV, která pak sdružuje RCSPV. Konkrétně tedy na našem území působí následující KASPV a RCSPV:

Pražské sdružení Sport pro všechny

Praha 1 - 10

Středočeská KASPV s 11 regionálními centry

RCSPV Benešov

RCSPV Beroun

RCSPV Kladno

RCSPV Kolín

RCSPV Mělník

RCSPV Mladá Boleslav

RCSPV Nymburk

RCSPV Praha - východ

RCSPV Praha - západ

RCSPV Příbram

RCSPV Rakovník

Jihočeská KASPV se 7 regionálními centry

RCSPV České Budějovice

RCSPV Český Krumlov

RCSPV Jindřichův Hradec

RCSPV Písek

RCSPV Prachatice

RCSPV Strakonice

RCSPV Tábor

Plzeňská KASPV se 7 regionálními centry

RCSPV Domažlice

RCSPV Klatovy

RCSPV Plzeň

RCSPV Plzeň - jih

RCSPV Plzeň - sever

RCSPV Rokycany

RCSPV Tachov

Karlovarská KASPV se 3 regionálními centry

RCSPV Cheb

RCSPV Karlovy Vary

RCSPV Sokolov

Ústecká KASPV se 7 regionálními centry

RCSPV Děčín

RCSPV Chomutov

RCSPV Litoměřice

RCSPV Louny

RCSPV Most

RCSPV Teplice

RCSPV Ústí nad Labem

Liberecká KASPV se 3 regionálními centry

RCSPV Česká Lípa

RCSPV Liberec

RCSPV Semily

Královéhradecká KASPV s 5 regionálními centry

RCSPV Hradec Králové

RCSPV Jičín

RCSPV Náchod

RCSPV Rychnov nad Kněžnou

RCSPV Trutnov

Pardubická KASPV s 10 regionálními centry

RCSPV Chrudim
RCSPV Pardubice
RCSPV Podorlicko
RCSPV Svitavy
KASPV Vysočina
RCSPV Havlíčkův Brod
RCSPV Jihlava
RCSPV Pelhřimov
RCSPV Třebíč
RCSPV Žďár nad Sázavou

Jihomoravská KASPV se 7 regionálními centry

RCSPV Blansko
RCSPV Brno - město
RCSPV Brno - venkov
RCSPV Břeclav
RCSPV Hodonín
RCSPV Vyškov
RCSPV Znojmo

Zlínská KASPV se 4 regionálními centry

RCSPV Kroměříž
RCSPV Uherské Hradiště
RCSPV Vsetín
RCSPV Zlín

Olomoucká KASPV s 5 regionálními centry

RCSPV Jeseník
RCSPV Olomouc
RCSPV Prostějovsko
RCSPV Přerov
RCSPV Šumperk

Moravskoslezská KASPV s 5 regionálními centry

RCSPV Bruntál

RCSPV Frýdek Místek

RCSPV Karviná

RCSPV Opavsko

RCSPV Ostrava

Každá KASPV má vlastního předsedu a tajemníka, který poté spolupracuje se sekretariátem ČASPV.

Na všech úrovních jsou cvičitelé/instruktoři, kterých v roce 2014 bylo celkem 3 482.

ČASPV vytváří výkonný výbor, metodickou radu, redakční radu časopisu a následující komise:

- ekonomická komise;
- investiční komise;
- koncepční komise;
- legislativní komise;
- mezinárodní komise;
- propagační komise;
- komise pro certifikát kvality.

ČASPV sdružuje kolektivní členy, tyto skupiny jsou nazývány Sdružené právní subjekty (dále jen SPS). Mezi SPS patří:

- Česká taneční organizace;
- Česká asociace armwrestlingu;
- Českomoravský stepařský svaz;
- Český svaz rekreačního sportu;
- Český svaz tanečního sportu;
- Unie jógy.

Personální zajištění, které má ČASPV k dispozici, bylo ohodnoceno celkovou známkou 1,33. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 5 diplomové práce.

10.6 Aktivity - činnosti

ČASPV nabízí všem zájemcům pestrý výběr pohybových aktivit: cvičení předškolních dětí, cvičení rodičů s dětmi, orientační závod v přírodě „medvědí stezka“, outdoorové aktivity, moderní hudebně-pohybové formy, všeobecnou gymnastiku, rekreační sporty, zdravotní tělesnou výchovu, psychomotoriku, taneční sport, step, jógu, tradiční čínská cvičení a přetlačování rukou. Do programu jsou zařazovány i experimentální pohybové aktivity: kin-ball, brännball, möllky, woodball, in - line skating, stand up boarding (SUP) aj.

Brännball

Brännball je hra, která pochází ze Švédska a do České republiky se dostala kolem roku 1990 společně se švédskou firmou IKEA. IKEA společně s ČASPV vydala první oficiální česky psaná pravidla Brännballu. V roce 2000 se v Brně uskutečnilo první oficiální mistrovství republiky v této hře. Je to rychlá, dynamická pálkovací hra, kterou prakticky ihned po seznámení se základními pravidly může hrát každý. Jedná se o kolektivní hru s podobnými rysy jako baseball či softball. Hra je určena pro dvě 11 členná družstva. Hraje se na dvě směny po 12 minutách.

Medvědí stezka

Závod Medvědí stezkou je orientační branný závod dvoučlenných hlídek v přírodě, kde je trasa značena fáborky, s plněním různých úkolů, jako jsou táborské dovednosti, práce s mapou a buzolou, zdolávání lanové překážky, první pomoc, otázky z přírodovědy a vlastivědy, odhad vzdálenosti, vázání uzlů, součinnost, znalost dopravních značek, rostlin, živočichů, skládání šifry a starší mají ještě navíc orientační závod podle mapy. K času běhu se v cíli připočtou trestné minuty za chybné odpovědi a odečte se čekací doba na některém ze stanovišť a vyjde výsledný čas celého závodu.

Woodball

Woodball hra inspirována golfem, fyzicky nenáročná. Vytýčená dráha se záhyby na konci s brankou. Vítězí ten, který na nejméně ran dostane s pomocí hole kouli do branky.

Mölkky

Hra Mölkky je kolíková hra, která pochází z Finska. Je vhodná pro všechny věkové kategorie a lze ji hrát v libovolném počtu hráčů - čím více, tím lépe. Hráči hází házecím kolíkem Mölkky na ostatní očíslované kolíky. Body se v průběhu hry zapisují a sčítají. Hrají proti sobě nejméně dva hráči/družstva. Ti se snaží házecím kolíkem srazit mölky. Není vždy výhodné srazit co největší počet mölek, o strategii rozhoduje počet získaných bodů svých i soupeře a rozestavení mölek. Utkání se hraje na počet kol, kolik je hráčů, anebo družstev, není-li pořadatelem předem provedena úprava. Kolo končí, jakmile jeden hráč/družstvo dosáhne rovných 50 bodů.

Kin-ball

Kin-ball je nová míčová hra. Byla vyvinuta v Kanadě pro sportovní potřeby dnešní doby. Je poměrně fyzicky náročná a přitom nevyžaduje dlouhý trénink, aby si člověk užil zábavu. Je potřebných 12 hráčů, tedy 3 týmy po 4, hrací prostor 20 x 20 metrů, kin-ball balón o průměru 122 cm. Cílem hry je odehrát míč tak, aby jej tým na příjmu nechytí a míč se dotkl země. Naopak tým na příjmu musí zabránit tomu, aby se míč dotkl země. Hrají ale tři týmy takže ten, kdo odpaluje balón, zakřičí barvu týmu, který má balón chytit. Pokud ho tým na příjmu chytí, stává se útočícím týmem, odpaluje a volí barvu týmu, který má míč chytit Tak je to až do doby kdy dojde k chybě a tým na příjmu nechytí míč.

Cvičení a pobyt v přírodě

Cvičení a pobyt v přírodě patří k důležitým nastavbovým článkům základního metodického programu ČASPV. Do cvičení v přírodě patří aktivní pohyb a pobyt v přírodě, může jít o přirozené tělesné cvičení nebo o rekreační provádění sportů v přírodě, společně s odborně technickými znalostmi a dovednostmi a kulturně poznávací činností. Do cvičení v přírodě a všem základním pohybovým dovednostem patří i aktivity známé v turistice, které využívají všech známých přesunových prostředků, jako jsou kola, lyže nebo lodě. Tyto výraznou měrou doplňují i herní činnosti. Základními organizačními formami cvičení a pobytu v přírodě jsou cvičební jednotky v přírodě, výběhy do terénu, vycházky, výlety, soutěže v přírodě, tábory a táboření.

K dalším pohybovým aktivitám, které ČASPV provozuje, patří:

- mažoretky;
- stolní tenis;
- lehká atletika;
- orientační běh;
- florbal;
- fotbal;
- tenis;
- volejbal;
- nohejbal;
- basketball;
- gymnastika;
- skoky na trampolíně.

Tyto sporty jsou všem známé, proto není potřeba je dalších způsobem popisovat.

Vzdělávací programy

ČASPV kromě aktivit výše uvedených má od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT) udělenou akreditaci k provádění celé škály vzdělávacích programů. Součástí systému vzdělávání v rámci ČASPV je vzdělávací zařízení Akademie cvičitelů a instruktorů ČASPV (dále jen ACI), která organizuje vzdělávání tělovýchovných instruktorů a cvičitelů. ČASPV má nyní od MŠMT uděleno 12 akreditací. Těmito akreditacemi jsou:

1. Instruktor Indoor - cycling
2. Cvičitel seniorů
3. Cvičitel rytmické gymnastiky
4. Instruktor školního snowboardingu
5. Instruktor školního in-line bruslení
6. Hlavní vedoucí dětských táborů
7. Instruktor základních pohybových aktivit
8. Instruktor aerobiku

9. Instruktor všeobecné gymnastiky
10. Instruktor volnočasových sportovních aktivit
11. Instruktor zdravotní tělesné výchovy
12. Instruktor fitness

Ediční činnost

ČASPV vydává čtvrtletník *Pohyb je život*, který je k dostání buď v tištěné verzi za 200 Kč ročně nebo je možno si jej stáhnout z internetových stránek ČASPV. V letošním roce vyšel již 19. ročník tohoto časopisu. Zatím poslední, 3 číslo 19. ročníku vyšlo v nákladu 1 700 výtisků.

ČASPV dále vydává vlastní metodické pomůcky pro cvičitele (instruktory) i širokou veřejnost, některé jsou ve formě knih, jiné jsou na DVD. Všechny metodické pomůcky se dají zakoupit přes e-shop ČASPV.

ČASPV v průběhu roku pořádá republikové soutěže, republikové srazy, semináře, školení, pobytové akce. V roce 2014 uspořádala následující počty akcí:

- 1x republikový sraz
- 7x republiková soutěž
- 15x seminář
- 6x školení metodické rady ČASPV
- 1x školení KASPV
- 6x seminář ACI
- 2x školení ACI
- 6x pobytová akce
- 1x Golden Age
- 1x secvičný sraz k 15. Světové gymnastradě v Helsinkách

Aktivity a činnosti, které ČASPV provozuje, byly ohodnoceny celkovou známkou 1,83. Podrobnější hodnocení je přiloženo jako příloha č. 6 diplomové práce.

11 Analýza členství

ČASPV je dobrovolným sdružením fyzických nebo právnických osob zaměřených převážně na sport pro všechny. Členství může být řádné, přidružené nebo čestné.

Řádným členem se může stát každý občan ČR nebo cizinec, který poskytne potřebné údaje a v souladu se Stanovami ČASPV vyvíjí činnost v některém odboru SPV v místě bydliště či v jeho okolí.

Řádní členové platí každým rokem členské příspěvky, děti do 18 let platí 50 Kč, dospělí pak platí 100 Kč, tato částka může být v jednotlivých odborech SPV navýšena o poplatky za pronájem tělocvičen. Na základních členských příspěvcích bylo za rok 2014 celkem vybráno 3 088 624 Kč.

Přidruženým členem se může stát právnická osoba, která se z jakéhokoli důvodu nechce nebo nemůže stát řádným členem, ale přesto má zájem se podílet na činnosti ČASPV. O přijetí takového člena pak rozhoduje na základě žádosti valná hromada ČASPV.

Čestným členem může být pouze fyzická osoba, která se významně a dlouhodobě podílela na činnosti ČASPV. Výjimečně lze toto členství udělit i osobě, která není členem, ale má zásluhy o rozvoj a propagaci ČASPV.

Člen má právo podílet se na činnosti ČASPV, účastnit se soutěží, školení, seminářů a dalších vzdělávacích akcí, tělovýchovných a sportovních akcí v rámci celé organizační struktury ČASPV. Každý člen se musí řídit Stanovami ČASPV a ostatními spolkovými předpisy a rozhodnutími, jednat vždy v duchu zásad etiky tělovýchovné a sportovní činnosti a zásad fair play. Každý člen starší 18 let, který vyvíjí svou činnost v odboru SPV, má právo volit a být volen do orgánů jednotlivých článků řízení ať už KASPV či ČASPV.

11.1 Vývoj počtu členů

Na mimořádné Valné hromadě v prosinci 2009 bylo přijato rozhodnutí o zvýšení členských příspěvků a jejich odvodu k následnému přerozdělení. Toto bylo zásahem nejen do peněženek členů, ale především do zažitého myšlení značné části členstva. V této

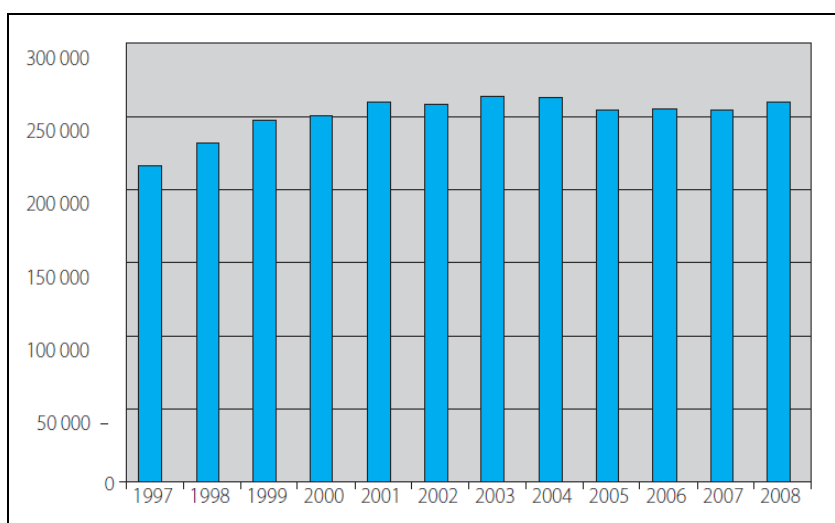
situaci se projeví chyby z minulosti, kdy v letech hojnosti (Sazka, a.s. tehdy odváděla výtěžek v plném rozsahu) nebylo vyslyšeno volání po vytvoření dalšího, vlastního ekonomického zdroje ve formě vyššího členského příspěvku.

Každý člen byl ujišťován, že ke členství v ČASPV, patří pouze samozřejmé výhody a navíc materiální podpora. To nastavilo systém, který se jen těžko opouští. Takto lze vysvětlit malý zájem ze strany členů osobně se podílet na činnosti organizace i poměrně malým členským příspěvkem. Negativní roli sehrála též vysvětlovací kampaň, která byla na nízké úrovni osvěty. Podrobné argumenty, které byly k dispozici, vysvětlující důvody zavedení členských příspěvků, nebyly dostatečně nebo vůbec využívány. Mezi některými členy se vyskytovalo i chytračení vedené pouze snahou po zajištění výhod plynoucích z členství.

Tyto a jistě i jiné důvody vedly k poklesu členské základny a ke snížení počtu odborů. Je to jev jistě nepotěšující, na druhé straně je výsledkem tohoto procesu „očistný“ efekt.

V roce 2008 bylo členy ČASPV celkem 265 307 osob, konkrétně 185 902 dospělých a 80 405 dětí a mládeže. Počty z let dřívějších nemají takovou vypovídací schopnost, protože někteří členové byli evidováni i v několika odborech zároveň. Pro představu je vložen obrázek číslo 2, na kterém je vidět, že počet členů od roku 1997 až do roku 2002 stoupal. Zároveň mezi lety 2000 až 2009 byl počet členů nad 250 000.

Obrázek 2 - Vývoj členské základny 1997 - 2008

Zdroj: Výroční zpráva ČASPV za rok 2008

K 31. 12. 2010 bylo v 857 odborech řádně evidováno 26 105 dětí a mládeže a 30 208 dospělých. Klesající trend v počtu členů i nižší počet odborů, se nezastavil ani v nadcházejících letech. Na konci roku 2014 bylo v 733 odborech zapsáno 20 510 dětí a mládeže a 22 062 dospělých.

V následující tabulce je vidět, jak se měnil celkový počet členů mezi lety 2007 a 2014, je z ní zřejmé, že klesající trend nepřestal.

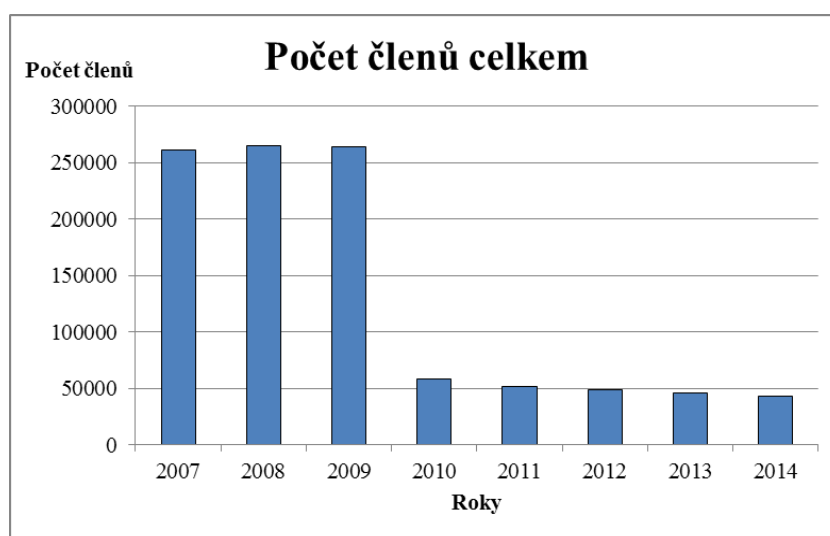
Tabulka 3 - Počet členů celkem

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	261 107	265 307	263 901	58 387	51 922	48 510	45 603	42 572

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Mezi lety 2009 a 2010 klesl počet členů o 205 514, tedy o 4/5. Pro lepší vypovídací schopnost je počet členů znázorněn v následujícím grafu. K výraznému poklesu došlo převidováním členů v jednotlivých odborech SPV a zavedením vyšších členských poplatků.

Graf 1 - Vývoj počtu členů ČASPV

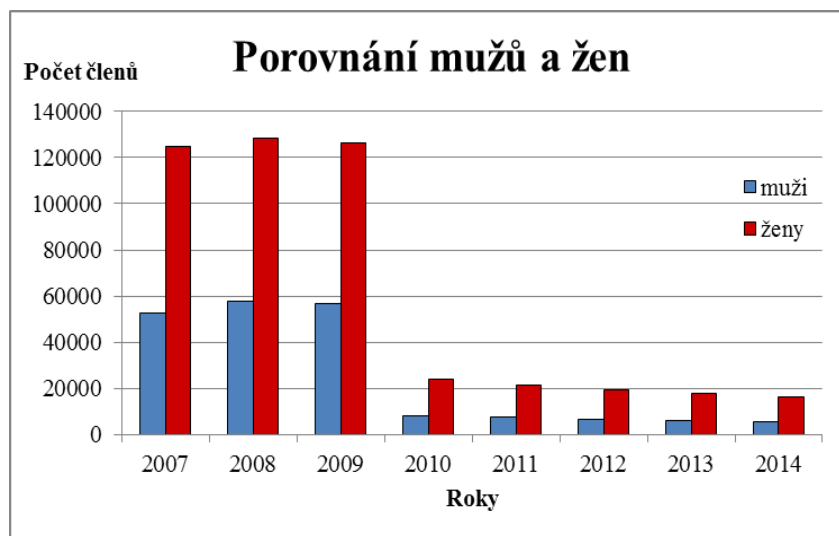
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V ČASPV je od jejího založení převažující počet žen, v letech 2007 - 2009 ženy dvakrát převyšovaly počet mužů. Mezi lety 2010 - 2014 je žen již více jak třikrát tolik než mužů. Tato nerovnoměrnost je způsobena tím, že mnohem více žen působí jako cvičitelky nebo členky, které mají velký zájem o činnosti, které ČASPV provozuje.

Tabulka 4 - Porovnání mužů a žen

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	52 639	57 515	56 819	8 270	7 438	6 660	6 084	5 694
Ženy	124 780	128 387	126 437	24 043	21 186	19 595	17 733	16 368

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Graf 2 - Porovnání mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V dobách poklesu, se snížil počet žen o 102 394. U mužů se jednalo o pokles v hodnotě 48 549. Počty mužů i žen se budou i nadále snižovat, protože hodně dospělých je již ve věku, který jim pohybovou aktivitu nedovolí a mladí se do pohybových aktivit zatím moc nehrnou.

Vypovídající může být i účast členů ČASPV na 15. Světové gymnestrádě v Helsinkách v roce 20115, které se zúčastnilo celkem 359 cvičenců v hromadné koedukované skladbě Nádherný svět. Pro zajímavost v počtu 359 bylo celkem 78 mužů a 281 žen. Ve věku do 25 let se gymnestrády zúčastnilo jen 25 členů ČASPV, ve věku mezi 25 - 60 let bylo 152 cvičenců, nad 60 let, tedy již ve věku seniorů, cvičilo 148 osob a ve věku nad 70 let bylo 34 cvičenců. Věkové složení účastníků gymnestrády mohly být ovlivněno též tím, že každý účastník si vše platil sám a celá účast jej přišla téměř na 30 000 Kč. Nižší účast mladší věkové kategorie mohla být též ovlivněna i rodinnou situací, kdy se nemá například kdo postarat o děti.

Tabulka 5 - Porovnání počtu žáků, žákyň a dětí

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dorci + žáci	28 664	28 432	26 380	8 567	6 655	7 945	5 619	5 514
Dorky + žákyňe	45 236	41 883	46 346	13 590	10 997	10 573	9 424	9 239
Děti do 6 let	9 788	10 090	7 922	3 917	5 646	5 327	6 743	5 757

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

(Dorky a dorci jsou zkrácené výrazy pro dorostenky a dorostence, které asociace používá ve svých dokumentech.)

Mezi mládeží převažují dívky nad chlapci, i přestože ČASPV pro chlapce nabízí velkou škálu různých kolektivních sportů, mimo jiné florbal, volejbal či fotbal.

Graf 3 - Porovnání počtu žáků, žákyň a dětí

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z grafu plyne, že i u mládeže je klesající trend. Děti ve věku do 6 let navštěvuje nějaký zájmový útvar v ČASPV jen 5 757. Toto číslo je srovnatelné s počty chlapců, dívek je téměř dvakrát tolik co chlapců.

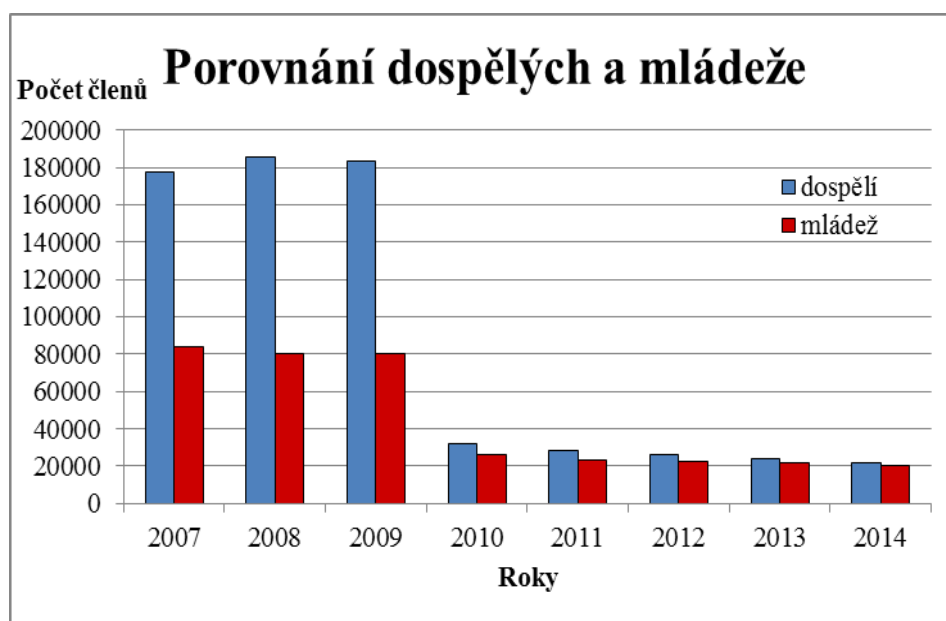
Tabulka 6 - Porovnání dospělých a mládeže

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dospělý	177419	185902	183256	32313	28624	26245	23817	22062
Mládež	83688	80405	80645	26074	23298	22265	21786	20510

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

ČASPV je spolek, kterého může být člen, dospělý, mládež či dítě. Dříve převažovali dospělí nad mladými, protože mnoho z nich bylo členem jen kvůli zajištění výhod, které z členství plynuly. V posledních letech je počet dospělých i mládeže celkem vyrovnaný.

Graf 4 - Porovnání počtu dospělých a mládeže

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V následující tabulce je vidět počet členů ČASPV dle zastoupení v jednotlivých kategoriích za rok 2014. Více jak čtvrtinu všech zaujímají ženy, ve velkém odstupu následované žákyněmi, poté jsou děti.

Tabulka 7 - Členové dle zastoupení v roce 2014

Muži	Ženy	Dorci	Dorky	Žáci	Žákyně	Děti
6 084	17 733	1 199	1 756	4 420	7 668	6 743

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

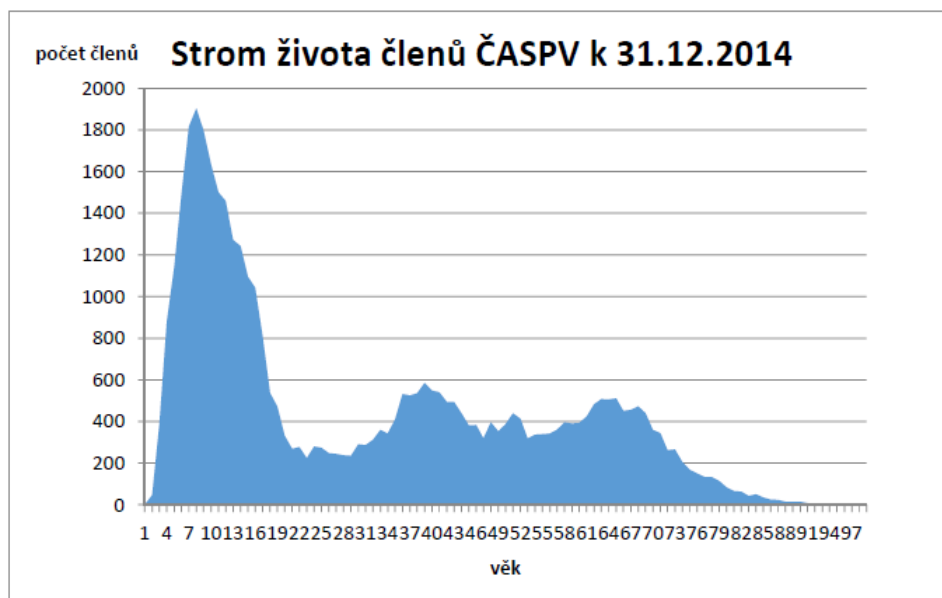
Pro představu dobře poslouží následující graf.

Graf 5 - Členové dle zastoupení v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Graf 6- Strom života členů k 31. 12. 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Toto znázornění vypovídá o věkovém složení členů asociace. Jak je dobře vidět, nejvíce je dětí mezi 6 a 13 rokem, najdou se však i členové, kterým je přes 80 let.

12 Analýza příjmů/výnosů - struktura

Výnosy jsou tvořeny vlastní činností ČASPV, z členských příspěvků, sponzorských darů, podílu na zisku (za předchozí rok, jen do roku 2010) akciové společnosti SAZKA ve výši odpovídající vlastnictví akcií této společnosti.

Podíl na výtěžku akciové společnosti SAZKA v roce 2007 činil 45,3 mil. Kč. Od SAZKY bylo v roce 2008 získáno „pouze“ 25,3 mil. Kč, protože byl výpadek ve vyplácení záloh podílu na zisku. SAZKA v roce 2009 doplatila podíl na zisku za rok 2007 ve výši 9,8 mil. Kč. Za rok 2008 nebyly vyplaceny žádné podíly. SAZKA v roce 2010 splatila část podílu na zisku za rok 2008 ve výši 13,3 mil. Kč. V roce 2011 mezi příjmy ČASPV nebyly podíly na zisku akciové společnosti SAZKA, odpovídající vlastnictví akcií této společnosti, protože společnost SAZKA a.s. byla v roce 2011 přihlášena do konkurzu a následně prodána. Po ztrátě hodnoty akcií a následném prodeji SAZKY, přišla asociace o výraznou část svých příjmů.

Vývoj podílů na zisku akciové společnosti SAZKA je přehledně zpracován v následujícím graf.

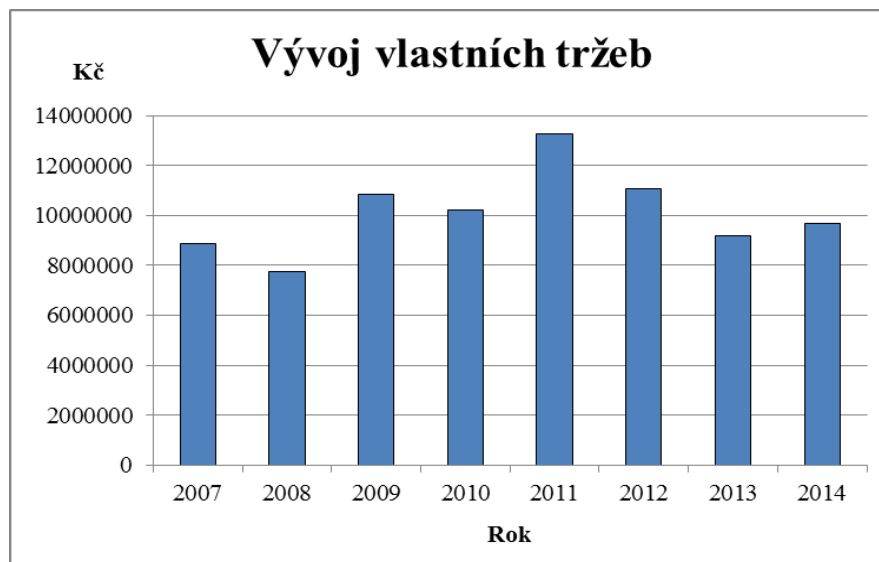
Graf 7 - Vývoj výše podílu na zisku SAZKY a.s.

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příjmy z vlastní činnosti ČASPV se skládají z prodeje metodických materiálů, pronájmu sportovních areálů, ze školení. Příjmy za roky 2007 - 2014 ukazuje následující graf.

Graf 8 - Vývoj tržeb z vlastní činnosti

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Pro představu jsou přehledně uspořádány v následující tabulce.

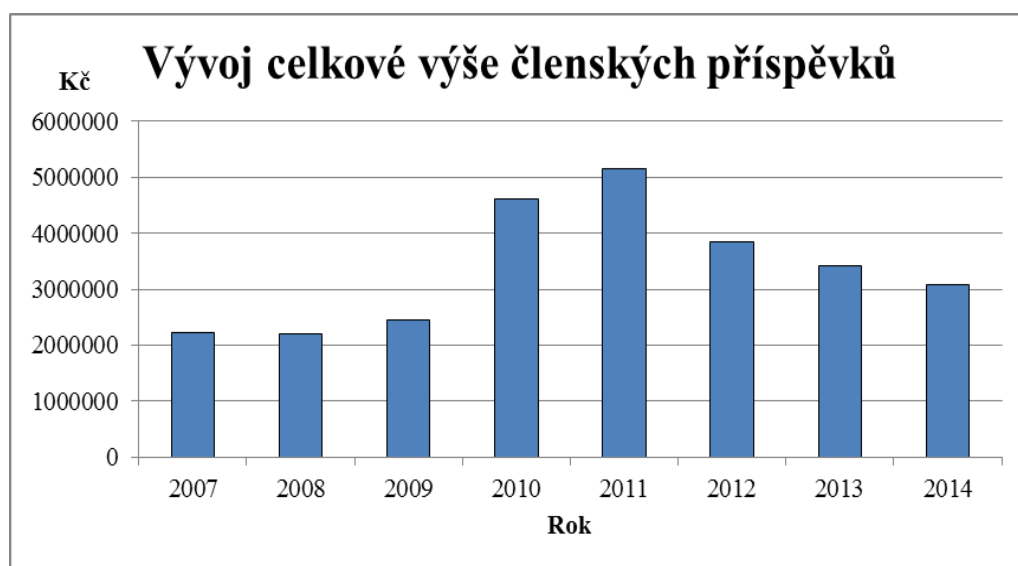
Tabulka 8 - Tržby z vlastní činnosti ČASPV v Kč

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vlastní tržby	8 866 667	7 743 175	10 835 321	10 219 950	13 246 615	11 064 970	9 197 548	9 683 828

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Následující graf ukazuje vývoj celkové výše členských příspěvků za roky 2007 - 2014. U roku 2010 je vidět, že došlo k zvýšení v důsledku navýšení jednotlivých členských příspěvků.

Graf 9 - Vývoj celkové výše členských příspěvků

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Pro korunové vyjádření celkových příspěvků slouží následující tabulka.

Tabulka 9 - Členské příspěvky v Kč

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Členské příspěvky	2 224 650	2 194 590	2 455 610	4 608 390	5 158 822	3 847 290	3 410 870	3 088 624

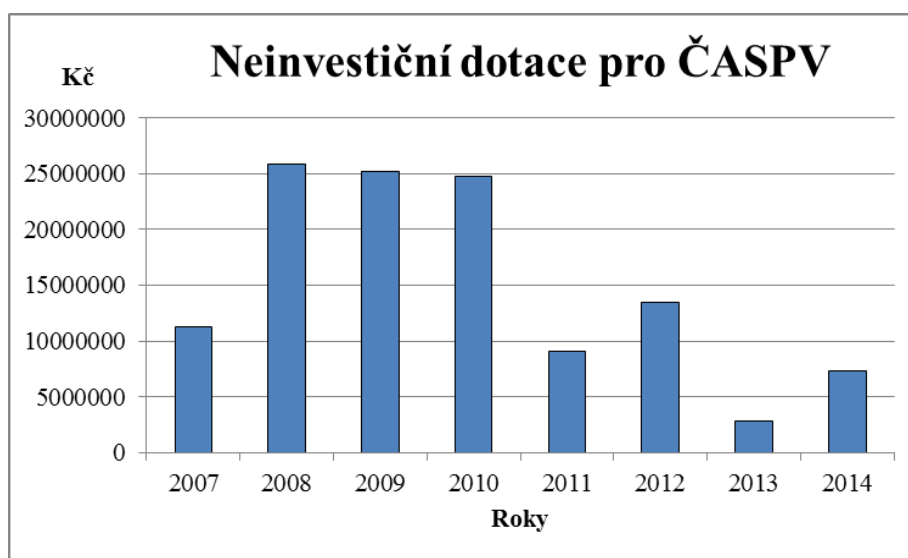
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Na výnosech se nemalou měrou podílejí příjmy státních dotací, které jsou poskytovány sportovnímu prostředí na podporu činnosti a údržbu tělovýchovných zařízení. V roce 2007 byla ze státního rozpočtu poskytnuta ČASPV a SPS neinvestiční dotace v celkové výši 13,2 mil. Kč, z toho necelé 2 mil. Kč byly pro SPS. V roce 2008 získala ČASPV a SPS ze státního rozpočtu neinvestiční dotaci ve výši 29,7 mil. Kč z toho 3,2 mil. Kč byly pro SPS. Na rok 2009 získala ČASPV od státu neinvestiční dotaci ve výši 28,5 mil. Kč, z toho bylo 3,3 mil. Kč pro SPS. Pro rok 2010 bylo ze státního rozpočtu pro ČASPV uvolněno 25,9 mil. Kč jako neinvestiční dotace, z toho patřila částka 1,2 mil. Kč SPS. Na rok 2011 bylo státem uvolněno celkem 10,4 mil. Kč jako neinvestiční dotace pro ČASPV, 1,3 mil. Kč bylo pro SPS. V roce 2012 ČASPV obdržela dotaci od MŠMT v celkové výši 12,2 mil Kč, z toho 2,3 mil. Kč na údržbu ČASPV a pro SPS částku 666 tis. Kč. ČASPV též získala státní dotaci od MPSV ve výši 139 tis. Kč, dotace byla účelově určena

pro seniorskou akci Dny zdravého stárnutí. V roce 2013 získala ČASPV státní dotaci ve výši 2,449 mil. Kč., z toho na organizaci sportu bylo použito 2 mil. Kč, na údržbu pak 449 tis. Kč. Na rok 2014 získala ČASPV dotace ve výši 7,344 mil. Kč, z toho na údržbu a provoz bylo získáno 344 tis. Kč, na organizaci sportu 7 mil. Kč.

Jak se lišily výše přijatých neinvestičních dotací, je vidět v následujícím grafickém znázornění.

Graf 10 - Vývoj neinvestičních dotací pro ČASPV

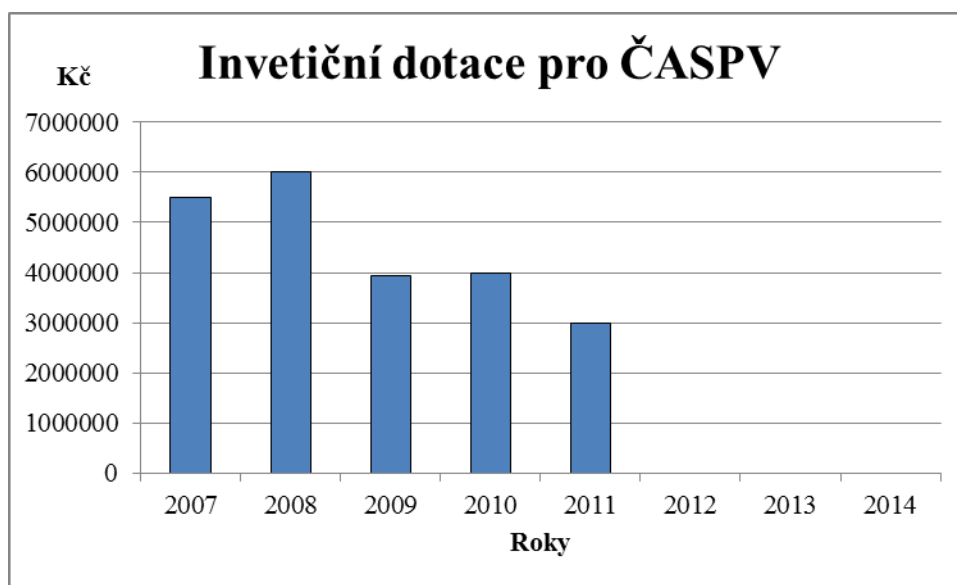
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Ze státního rozpočtu jsou též poskytovány investiční dotace. V roce 2007 byla poskytnuta investiční dotace ve výši 5,5 mil. Kč, která byla využita na investiční akce ve Sportcentru Doubí. Na investiční akce byla v roce 2008 obdržena dotace ve výši 6 mil, která byla využita na rekonstrukci loděnice a venkovních prostor ve Sportcentru Doubí. Pro úpravu umělých povrchů venkovních hřišť a rekonstrukci cest ve Sportcentru Doubí dostala ČASPV v roce 2009 investiční dotaci ve výši 3,935 mil. Kč. Na rekonstrukci II. nadzemního podlaží ve Sportcentru Žinkovy a na rekonstrukci ubytovny ve Sportcentru Doubí byla od státu v roce 2010 poskytnuta investiční dotace ve výši 4 mil. Kč. Na investiční akce byly v roce 2011 poskytnuty ze státního rozpočtu 3 mil. Kč, tato částka byla použita na II. etapu rekonstrukce Okálu ve Sportcentru Doubí. Investiční dotace nebyly v roce 2012 ze státního rozpočtu poskytnuty. Na investiční projekty nebyly

poskytnuty v roce 2013 žádné dotace od státu. I přes zaslané žádosti na MŠMT o získání dotací na rok 2014 na rekonstrukci sociálního zařízení v ubytovací kapacitě Sportcentra Doubí u Třeboně nebyl investiční záměr ČASPV expertní skupinou MŠMT podpořen.

Vývoj investičních dotací je vidět v následujícím grafu.

Graf 11 - Vývoj investičních dotací pro ČASPV

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V roce 2014 se příjmy skládaly z dotací, vlastních tržeb, členských příspěvků a ostatních příjmů, mezi které patří dary, úroky, výnosy z prodeje majetku a dotace od nestátních organizací.

V tabulce jsou příjmy vyčísleny.

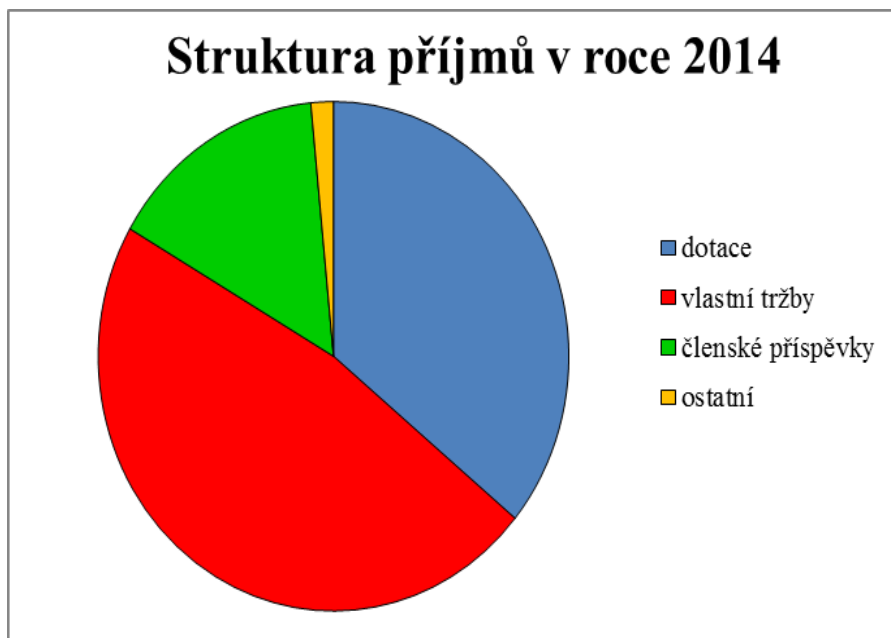
Tabulka 10 - Struktura příjmů v roce 2014 v Kč

Dotace	Vlastní tržby	Členské příspěvky	Ostatní
7 354 000	9 683 828	3 088 624	315 496

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Na následujícím výšečovém grafu je vidět, jakou část příjmů jednotlivé složky představovaly. Nejvíce příjmů plynulo z vlastních tržeb.

Graf 12 - Struktura příjmů v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V následující tabulce je vidět, na jaké činnosti (akce) a v jaké výši byly jednotlivé výnosy ČASPV v roce 2013 poskytnuty.

Tabulka 11 - Výnosy ČASPV a jejich použití v roce 2013

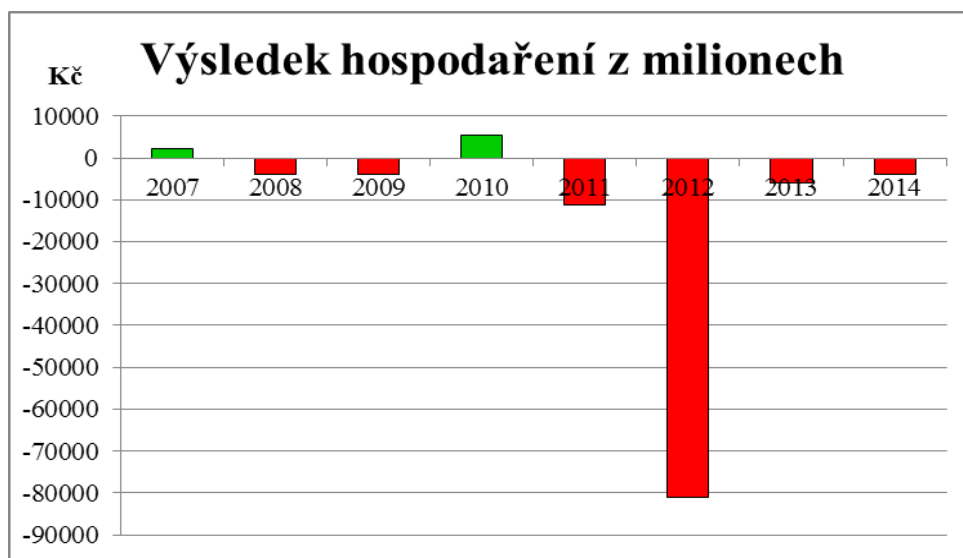
Poskytovatel	MŠMT - organiz. sportu	MŠMT - údržba	ČUS - organiz. sportu	ISCA	Nadace sport. mládeže	Členské příspěvky	Akce metodické rady	Hospodářská činnost	Výnosy ostatní z hlavní činnosti
Přijatá částka v Kč	2 000 000	449 900	500 000	25 815	20 000	3 838 730	3 145 544	2 288 000	3 405 157
POUŽITO NA:									
Modernizaci počít. Techniky			500 000						
Telekomunikační poplatky	70 943							9 132	
Údržba SW	49 500								
Pojištění a zabezpečení majetku	72 211					707 190			
Náklady na VV						77 645			
Podpora Move Week v KASPV				25 815					
Služby sekretářů KASPV	538 377							554 785	
Osobní náklady	709 617								
Časopis a metodické materiály	147 447								170 131
Režijní náklady budovy Praha								397 408	
Členské příspěvky ISCA, EFP, ZO, ČGF						44 931			
Údržba Praha		125 124							
Údržba Doubí		60 000						545 027	
Údržba Žinkovy		32 108						134 892	
Údržba Brno		152 668						646 756	
Dotace pro ostatní subjekty		80 000							
Dotace KASPV						1 338 114			
Dotace RC						1 006 510			
Dotace odborům						664 340			
Přehlídka pohyb. Skladeb v O2 aréně					20 000				
Akce met. rady							3 145 544		55 962
Republiková soutěž v atletice	20 711								
Republiková soutěž Medvědí stezka	145 340								
Republiková soutěž ve sport. gymnastice	130 225								
Letní slavnosti	115 629								
Na další růst ČASPV									3 179 064
	2 000 000	449 900	500 000	25 815	20 000	3 838 730	3 145 544	2 288 000	3 405 157

Zdroj: Výroční zpráva ČASPV za rok 2013

13 Porovnání výsledků hospodaření za jednotlivé roky

ČASPV se v posledních několika letech nachází ve ztrátě. V následujícím grafu jsou zeleně označeny roky, kdy byl kladný výsledek hospodaření (dále jen VH). Červeně potom roky, kdy byl záporný VH.

Graf 13 - Vývoj výsledků hospodaření

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Pro lepší vypovídací schopnost, je přiložena i tabulka, kde jsou VH číselně zobrazeny.

Tabulka 12 - Výsledky hospodaření za roky 2007 - 2014

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
VH z mil.	2 117	-3 981	-3 967	5 464	-11 151	-81 019	-5 864	-3 912

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Kladná výše VH v roce 2007 je výsledkem snahy vedení i všech pracovníků a dobrovolníků ČASPV o úspory ve všech oblastech činnosti a to i s tím, že se zachová její optimální rozsah. V roce 2008 i 2009 byl záporný VH způsoben výpadkem vyplácených záloh podílu ČASPV na zisku SAZKY a.s. V roce 2010 vznikl kladný VH díky výraznému snížení plánovaných nákladů. Záporný VH v roce 2011 byl ovlivněn snížením objemu dotací z Ministerstva financí. Tak výrazný záporný VH, který byl v roce 2012, byl způsoben snížením aktiv v položce dlouhodobé cenné papíry a to o částku 77 860 tis. Kč, kvůli prodeji SAZKA a.s. V letech 2013 a 2014 byl záporný VH způsoben opět menším objemem dotací, než se kterým se počítalo.

14 Strategická analýza České asociace Sport pro všechny

Strategická analýza ČASPV se skládá z analýzy vnějšího prostředí (makrookolí a mikrookolí asociace) a z analýzy vnitřního prostředí asociace. Výsledky z těchto dvou analýz jsou podkladem pro zpracování SWOT analýzy ČASPV.

14.1 Analýza makrookolí

Tato analýza obsahuje faktory politicko-právní, ekonomické, sociálně-kulturní, technologické.

14.1.1 Politicko-právní faktory

K faktorům, které mají vliv v této oblasti na činnost a fungování ČASPV, patří níže vypracované.

Problematika financování

ČASPV je jako spolek závislá na svých příjmech, členských příspěvcích a na dotacích od státu. ČASPV každý rok podává žádost o dotace z různých Programů, které vypisuje MŠMT nebo MPSV. Sekretariát vždy sepíše žádost, připraví potřebné dokumenty a poté se čeká, zda expertní skupina žádost schválí a zašle nějaké finanční prostředky nebo žádost zcela zamítne. V posledních letech získává dotace jen na sportovní činnost, na investice byly žádosti zamítnuty.

Nabídka vzdělávacích programů

Všichni členové ČASPV a hlavně cvičitelé/instruktoři mohou využívat vzdělávací programy, které sama ČASPV provozuje.

Možná je nápomoc při vzdělávání cvičitelů/instruktorů od České unie sportu, které je ČASPV od dubna 2014 členem.

Daňová politika

Činnost ČASPV je ovlivňována také daňovou politikou. Od 1. 1. 2015 byla ke stávajícím dvě sazbám DPH přidána nová snížená sazba. Tato sazba je ve výši 10 % a platí na knihy, léky a další. Tato sazba se však do ceny členských příspěvků nepromítne.

14.1.2 Ekonomické faktory

ČASPV se svou činností zaměřuje jak na děti, mládež tak i dospělé. Členy ČASPV jsou lidé z celé České republiky. Proto se zaměříme na ekonomiku na území celé České republiky.

Úroveň průměrné mzdy

Členství v ČASPV není nijak finančně náročné, ale pakliže chtějí rodiče, aby se jejich děti věnovaly některému ze sportů více, je potřeba investovat více peněz. Výše hrubé mzdy může ovlivňovat kupní sílu obyvatelstva. Průměrná měsíční mzda v České republice byla dle ČSÚ ve 2. čtvrtletí roku 2015 26 287 Kč a vzhledem k nárůstu cenové inflace došlo k nárůstu reálné úrovně průměrné mzdy o 2,7 % oproti 1. čtvrtletí. Nejvyšší průměrnou měsíční mzdu ve výši 33 397 Kč má Praha. Průměrnou mzdu České republiky překračuje o 7 110 Kč.

Nezaměstnanost

Dalším neméně důležitým faktorem, který může ovlivňovat kupní sílu obyvatel je nezaměstnanost obyvatel. Dá se předpokládat, že v případě kdy bude větší nezaměstnanost, lidé budou méně vynakládat peníze na volný čas svůj nebo svých dětí. Nezaměstnanost v České republice k 31. 10. 2015 byla na úrovni 5,9 %.

Ceny energií

Asociaci ovlivňují také ceny energií. Za elektrickou energii platí asociace nemalé peníze. V letošním roce se průměrná cena elektřiny pohybuje kolem 4,83 Kč/kWh. Průměrná cena zemního plynu je 1,27 Kč/kWh. Průměrná cena vody je v současnosti 81,04 Kč/m³.

V příštím roce by měly ceny energií zůstat na stejné výši, protože dodavatelé jsou tlačeni velkou konkurencí.

14.1.3 Sociálně-kulturní faktory

Vývoj počtu obyvatel do 18 let

Jednou ze skupin, na které je ČASPV zaměřena, jsou děti a mládež do 18 let. Jedinci v této věkové skupině tvoří celou polovinu všech členů asociace. V České republice je v roce 2015 něco kolem 2 mil. obyvatel ve věku do 18 let. V roce 2006 bylo v České republice o téměř 100 tis. obyvatel ve věku do 18 let více. Je tedy vidět, že počet dětí do 18 let má klesající tendenci.

Přístup dětí a mládeže k trávení volného času

Velmi důležitý je vlastní přístup dětí a mládeže k trávení volného času. Děti v dnešní době tráví hodně svého volného času u televize nebo počítačů. Děti, které navštěvují 1. stupeň základní školy, většinou tráví svůj volný čas v družinách nebo v zájmových kroužcích, protože jejich rodiče jsou do pozdního odpoledne v práci. Mládež od 15 let již nemá potřebu navštěvovat organizované volnočasové instituce.

14.1.4 Technologické faktory

Moderní technologie

Komunikační technologie se stále vyvíjí a to má na organizaci vliv způsobený změnou způsobu komunikace. Je potřeba sledovat všechny nové trendy týkající se volnočasových aktivit dětí a mládeže.

Moderní přístroje, stroje a náčiní

V oblasti pomůcek na cvičení se vyvíjejí stále nové a nové druhy. V posilovnách se objevují stále sofistikovanější cvičební stroje.

14.2 Analýza mikrokolů

V této analýze analyzujeme ohrožení ze strany potenciálních substitutů, vyjednávají sílu dodavatelů, vyjednávací sílu odběratelů, ohrožení ze strany nových konkurentů a stávající konkurenci.

Vliv odběratelů

Odběrateli v tomto případě jsou členové ČASPV a jedinci, kteří navštěvují zájmové útvary a kurzy, které jsou asociací pořádány. ČASPV svým odběratelům (členům) poskytuje široké spektrum specifických kolektivních her. Pokud by členové opustili asociaci, přišli by o možnost zabývat se specifickými aktivitami, jako je kin-ball, brännball či jiné, protože tyto „hry“ zatím nejsou v České republice jinde rozšířené.

Vliv dodavatelů

ČASPV nakupuje řadu sportovního náčiní a vždy hledá toho dodavatele, který mi pro ni nejvýhodnější nabídku.

V každé nemovitosti, které ČASPV vlastní je dodavatelem energií jiná firma, protože každá nemovitost se nachází v různé části České republiky, kde ten či onen dodavatel má výhodnější ceny.

Ohrožení ze strany potenciálních substitutů

Potenciálním substitutem, který by mohl nahradit trávení volného času v zájmových útvarech, které jsou uskutečňovány skrze ČASPV, by mohlo být jedině to, že by dospělí, mládež i děti trávili svůj volný čas v prostředí domova nebo jen tak s partou přátel v neorganizované individuální formě.

Ohrožení ze strany nových konkurentů

Ohrožení ze strany nového poskytovatele volnočasových aktivit není pravděpodobné, protože ČASPV působí na území celé České republiky. Proto, aby vznikla nová podobná instituce, nejsou v oblasti s volnočasovými aktivitami vhodné podmínky. Trh s těmito institucemi je docela plný.

Stávající konkurence v odvětví

ČASPV mohou ohrožovat téměř všechny instituce, které byly zmíněny v kapitole Instituce pro volný čas. Hlavním konkurentem je nejspíš Česká obec sokolská, která vychází ze stejných idejí jako ČASPV.

14.3 Analýza vnitřního prostředí

Analýza vnitřního prostředí obsahuje analýzu zdrojů společnosti, jedná se o zdroje fyzické, lidské, finanční a know-how. Většina těchto zdrojů byla již popsána v institucionální analýze ČASPV, proto zde nebudou znovu rozebírány, ale jen stručně popsány.

Fyzické zdroje

ČASPV hospodaří se svým majetkem dle nejlepšího vědomí a svědomí. Asociace vlastní celkem 4 nemovitosti. Hlavní budovou je Sportovní, školicí a klubové centrum Praha na Ohradském náměstí 1628/7 v Praze 5.

Dalšími nemovitosti je Dům sportu Brno, Sportcentrum Doubí u Třeboně a Sportcentrum Žinkovy u Plzně.

Nemovitosti byly již popsány v rámci institucionální analýzy ČASPV, v předchozích kapitolách diplomové práce.

Lidské zdroje

V ČASPV existuje organizační struktura (viz. příloha č. 8), ze které jsou vidět jednotlivé vazby mezi zaměstnanci.

ČASPV má pouze 10 zaměstnanců, dalších 14 zaměstnanců je na úrovni KASPV. Všichni ostatní pracují pro asociace jako dobrovolníci ve svém volném čase. Dobrovolníků je v ČASPV 4 273. Základní útvarem je sekretariát s generálním sekretářem/předsedou.

Finanční zdroje

ČASPV jako nestátní nezisková organizace nebyla založena za účelem dosažení zisku, přesto může zisk vytvářet. Tento zisk musí být v celé výši vložen zpět do asociace. ČASPV byla založena za účelem plnění svého poslání, kterým je umožnit tělovýchovné a sportovní vyžití všem občanům bez rozdílu. Činnost asociace je financována z členských příspěvků, z příjmů z provozu vlastních zařízení, z příjmů vlastní hospodářské činnosti a z dotací ze státního rozpočtu.

Největší množství financí je z tržeb vlastní činnosti. Nejvíce financí je potřeba na nákup služeb, poté na vlastní činnosti. Členům Výkonného výboru je přispíváno na dopravu při plnění jejich povinností vyplývajících z jejich funkce.

ČASPV se mimo hlavní činnosti věnuje též té hospodářské (neboli doplňkové). Jsou pronajímány prostory v nemovitostech, které ČASPV vlastní. ČASPV v posledních letech hospodaří se ztrátou.

Know-how

U ČASPV se jedná formy různých netradičních zájmových činností, zkušeností a postupů při práci s dětmi. Dalším know-how asociace je i účast dospělých členů na Světových gymnestrádách a dětí a mládeže na Eurogymech. Dá se říci, že se jedná o spartakiády ale ve světovém nebo evropském měřítku.

Marketingové činnosti

ČASPV si pro rok 2014 dala za úkol potřebu maximální propagace svých činností u členů a hlavně u široké veřejnosti. Byl uskutečněn i seminář v Senátu České republiky na téma „Pohybová gramotnost“. Dalšími projekty, kterými se ČASPV pokouší zviditelnit je celostátní kampaň ČUS „Sportuj s námi“, ve které byla řada akcí ČASPV. Propagace zatím není na moc dobré úrovni. Svou činnost prezentuje ČASPV také skrze svůj profil na sociální síti Facebook.

Z analýzy vnitřního prostředí vyplývá, že konkurenční výhodu můžeme mít asociace hlavně díky nemovitostem, které vlastní a určitému know-how v různorodosti aktivit.

14.4 SWOT analýza

Ve SWOT analýze budou identifikovány silné stránky, slabé stránky, ohrožení a příležitosti ČASPV, které vyplývají z předchozích analýz.

K silným stránkám ČASPV patří:

1. 4 nemovitosti ve vlastnictví ČASPV, které jsou vhodné pro volnočasové aktivity
2. Dostatečný počet dobrovolníků, kteří pomáhají ČASPV
3. Velká různorodost činností/aktivit
4. Dobrá vybavenost nemovitostí

Ke slabým stránkám ČASPV patří:

1. Propagace
2. Finance
3. Pokles počtu členů

Mezi ohrožení patří:

1. Ceny energií
2. Malý zájem od jedinců ve věku do 12 let
3. Pokles počtu dětí a mládeže v České republice
4. Nabídka jiných institucí
5. Nezájem o organizované trávení volného času

Příležitosti jsou:

1. Získání dotací
2. Růst počtu populace v ČR
3. Spolupráce s ČUS
4. Zájem dětí a mládeže o volnočasové aktivity ČASPV
5. Nové možnosti sportů

K hlavním silným stránkám ČASPV patří různorodost činností, počet dobrovolníků, odpovídající nemovitosti a jejich dobré vybavení. Hlavními slabinami jsou nedostatečná propagace a pokles počtu členů. K ohrožení patří pokles počtu dětí a mládeže v České republice, nezájem o organizované trávení volného času a malý zájem od jedinců ve věku do 12 let. Příležitosti jsou vidět v zájmu dětí a mládeže o volnočasové aktivity a získání dotací.

Z faktorů uvedených výše byla vytvořena SWOT matice (v příloze č. 9). Byly určeny následující strategie, kterými by měla ČASPV využít svých silných stránek a příležitostí, omezit slabé stránky a reagovat na hrozby.

Byly určeny následující strategie:

1. Navýšení činností pro děti a mládež
2. Možnosti využití nemovitostí i k jiným volnočasovým aktivitám
3. Získat více finančních prostředků na činnost

15 Diskuze nad výsledky

V diplomové práci byl stanoven cíl, kterým bylo zhodnotit činnost ČASPV a posoudit, zda plní své poslání. Byly též stanoveny tři hypotézy. Při terénním výzkumu v asociaci bylo zjištěno, že ČASPV plní své poslání. Celkové hodnocení ČASPV je známkou 1,69. Znáмка je blíže ke známce 2, z toho vyplývá, že stav je velmi dobrý, pouze existují některé nedostatky, které však nijak neohrožují činnosti a poslání ČASPV. Následovat bude zhodnocení jednotlivých oblastí, které byly během výzkumu prozkoumány a budou zformulována konkrétní doporučení, jak by se mohlo zjištěným nedostatkům předcházet či je úplně odstranit.

Všechny dokumenty a směrnice, které byly při průzkumu analyzovány, jsou dobře zpracovány. Jednací řád by mohl být srozumitelnější, aby v něm byla lepší orientace.

Nemovitosti, které ČASPV vlastní, byly shledány velmi vyhovujícími pro činnosti asociace. Většina budov prochází či již prošla rekonstrukcí, která budovám lépe umožňuje plnit účel, pro které je asociace užívá. Měl by být zřízen bezbariérový přístup do všech nemovitostí, které vlastní asociace. Dům sportu Brno, by potřeboval vlastní větší tělocvičnu, aby nemusela být pronajímána od základní školy. Ve Sportcentru Doubí by měly být dodělané opravy, bohužel na ně zatím nejsou finanční prostředky.

Co se týče interiéru a vybavení nemovitostí je vše na vyhovující úrovni. Všechny posilovny jsou vybaveny kvalitními cvičebními stroji. Místnosti jsou dostatečně vybaveny dle účelu jejich použití. Veškeré prostory odpovídají hygienickým a bezpečnostním předpisům. Vybavení i cvičební pomůcky jsou dle možností obnovovány. Bohužel některé vybavení je půjčováno mezi různými odbory SPV a není tedy celoročně k dispozici, bylo by dobré některé pomůcky zakoupit vícekrát.

Ekonomické předpoklady byly nejhůře hodnoceny. Nedostačujícím faktorem je, že asociace již několik let hospodaří se záporným výsledkem hospodaření. Bylo by potřeba získat více finančních prostředků a ty dále přerozdělovat. Doporučením je zkusit získat větší množství dotací prostřednictvím nějaké agentury, která se problematikou získávání dotací zabývá.

V návaznosti na předcházející část lze říci, že stanovená hypotéza Česká asociace Sport pro všechny, z. s. má dostatečné finanční prostředky pro svou činnost, musí být zamítnuta, protože jak již bylo výše zmíněno, ČASPV je posledních několik let v mínusu a nemá tedy dostatek financí na všechny své činnosti a aktivity.

Personální zajištění bylo naopak nejlépe hodnoceno. V ČASPV většina cvičitelů/instruktorů i jiných pracovníků pracuje na dobrovolnické bázi. Účast dobrovolníků zabezpečuje to, že všichni práci s dětmi, mládeží i dospělými dělají proto, že je to baví a mají předpoklady k tomu, aby mohli s dětmi pracovat. Doporučením je získat další dobrovolníky, kteří by sebou přivedli i další členy a tím by došlo k navýšení dosud klesající členské základny.

ČASPV vyvíjí mnoho různých aktivit na všech stupních územních celků. O mnoha aktivitách je velmi malá informovanost, doporučením by zde bylo větší propagace soutěží. I přes mnoho soutěží, srazů i mistrovství je v asociaci málo členů, kteří se jich účastní nebo se na nich jinak podílí. To je způsobeno klesající členskou základnou.

Hypotéza, že stav členů České asociace Sport pro všechny, z. s. (dětí, mládeže i dospělých) je klesající, musí být po analýze vývoje počtu členů, která byla uskutečněna níže, potvrzena. Je sice pravda, že má nyní kolem 42 tis. členů, ale zatím nejsou vidět pokroky, které zastavily klesající trend.

Druhým cílem diplomové práce bylo provedení strategických analýz a následné vytvoření SWOT analýzy a SWOT matice, která identifikuje silné a slabé stránky asociace a příležitosti a ohrožení pocházející z okolí subjektu. Byly vypsány silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení, které mohou mít určitý dopad na činnost ČASPV. Po sestavení SWOT matice byly navrženy 3 možné strategie, které by mohly pomoci ČASPV při fungování.

První strategií je rozšíření druhů činností pro děti a mládež. Zde by mohla být využita silná stránka asociace, kterou je různorodost činností a dobrovolníci, kteří s touto činností přicházejí, ve prospěch příležitosti, která plyne ze zájmu dětí a mládeže o volnočasové aktivity.

Druhým návrhem je získat více finančních prostředků například formou dotační politiky či od soukromých dárců. Získání finančních prostředků by mohlo vést k odstranění slabých stránek, kterými je špatná propagace a pokles počtu členů asociace. Peníze by mohly být využity na zvýšení povědomosti o ČASPV a tím by mohlo dojít k nárůstu počtu členské základy i odborů SPV.

Třetí a poslední navrhovanou strategií je umožnit v nemovitostech rozvoj i jiných volnočasových aktivit. Tím by byla užita silná stránka ve formě nemovitostí a došlo by k eliminaci ohrožení, kterým je nezájem o organizované trávení volného času formou činnosti ČASPV. Některé prostory by mohly být využity například pro rukodělné aktivity či vědomostní kroužky.

Po všech analýzách, které byly uskutečněny, lze říci, že hypotéza, že Česká asociace Sport pro všechny, z. s. plní cíle a poslání, kvůli kterým byla zřízena, byla potvrzena.

16 Závěr

Tato diplomová práce se zabývala činností konkrétní instituce pro trávení volného času, touto institucí byla Česká asociace Sport pro všechny, z. s. Jejím základním posláním je podpora rozvoje rekreační tělesné výchovy a sportu na území České republiky pro děti, mládež a dospělé. Cílem práce bylo zjistit, zda ČASPV plní své poslání. Dalším cílem bylo vytvoření možných strategií pro dalších rozvoj a směřování asociace.

Teoretická část obsahovala základní definice volného času, pojmů dítě a mládež. V první kapitole byl definován volný čas, byly rozebrány znaky volného času, funkce a složky, dále byla zmíněna hlediska volného času. Další podkapitola rozebírala volný čas dětí a mládeže a přibližovala vybrané charakteristiky období života člověka. Druhá kapitola byla věnována výchově obecně, pak také výchově mimo vyučování, jejím požadavkům. Následně byly uvedeny jednotlivé druhy zařízení pro volnočasové aktivity dětí a mládeže. Následující dvě kapitoly byly věnovány pedagogice volného času a sociálně-patologickým jevům. Dále byly uvedeny konkrétní příklady institucí pro trávení volného času, které působí na území celé České republiky. Jednotlivé instituce byly stručně charakterizovány. Poslední kapitola teoretické části byla z důvodu zaměření výzkumné části věnována neziskovým organizacím, potažmo nestátním neziskovým organizacím. Byly uvedeny základní charakteristiky a druhy neziskových organizací. U nestátních neziskových organizací byly popsány funkce a uvedeny možnosti financování.

Výzkumná část obsahovala vysvětlení cílů výzkumu a též bylo uvedeno, jaká byla využita metodika pro jejich dosažení. Při zpracování prvního cíle - tedy hypotézy, zda ČASPV plní své poslání, byl použit terénní výzkum asociace, kdy jednotlivé prvky organizace byly zhodnoceny dle zvolené stupnice. Při šetření bylo využito pozorování, dotazování a studium dokumentů. Dalším cílem bylo sepsání strategií, pro možné nové směřování. Před sepsáním strategií byla provedena situační analýza asociace. Nejdříve byla pro analýzu makroprostředí použita STEP analýza, následně pro analýzu mikroprostředí byla využita analýza konkurence v odvětví a pro analýzu vnitřního prostředí asociace byla uplatněna analýza zdrojů a schopností. Z výsledků jednotlivých analýz byla sestavena SWOT matice.

Stanovených cílů bylo dosaženo. Výzkumem bylo zjištěno, že ČASPV plní své stanovené poslání. Pro odhalené nedostatky byly navrženy doporučení pro nápravu. Lze říci, že Česká asociace Sport pro všechny, z. s. nabízí vhodné podmínky pro trávení volného času pro děti, mládež i dospělé. Asociace má širokou nabídku aktivit a činností pro všechny věkové kategorie.

17 Zdroje

Knižní zdroje

HÁJEK, Bedřich a kol. *Děti, vedoucí, volný čas*. 1. vyd. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 2004. 120 s. ISBN 80-86784-06-1

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HELUS, Zdeněk. *Osobnost a její vývoj*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta, 2003. 77. ISBN 80-72-90-125-7.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

KUČERA, Dalibor. *Moderní psychologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 216 s. ISBN 978-80-247-4621-0.

KUTÝ, Jan. *Bezpečnostní pravidla činností s dětmi a mládeží*. 5. rozš. a dopl. vyd. Praha: Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP; Junák - svaz skautů a skautek ČR, 2004, 130 s. ISBN 80-86825-06-X.

KRAUS, Blahoslav, Věra POLÁČKOVÁ et al. *Prostředí - člověk - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.

MACHOVÁ, Jitka. *Biologie člověka pro speciální pedagogy*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1994. 264 s. ISBN 80-7066-980-2.

MALINOWSKI, Bronisław. *Vědecká teorie kultury*. Brno: Krajské kulturní středisko, 1968. 185 s.

NĚMEC, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času: pro doplňující pedagogické studium*. 1. vyd. Brno: Paido, 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy*. 3. akt. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

POKORNÝ, Vratislav, Jana TELCOVÁ a Anton TOMKO. *Prevence sociálně patologických jevů: manuál praxe*. 1. vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. 186 s. ISBN 80-86568-04-0.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6. akt. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

ROSENMAYER, Tomáš. Soukromý neziskový sektor. In: Škarabelová, S. *Definice neziskového sektoru*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005. 52 s. ISBN 80-239-4057-0.

SEMIGINOVSKÝ, Bohdan, Karel NEŠPOR a Michaela VESELÁ. *Abeceda bariéry proti sociálně patologickým jevům u žáků základních škol*. 1.vyd. Praha: Fórum pro zdraví, 2005. 65 s. ISBN 80-239-6998-6.

SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 115 s. ISBN 80-246-1039-6.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 168 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.

TYYSKÄ, Vappu. *Youth and society: the long and winding road*. 2. vyd. Toronto: Canadian Schollars' Press, 2009. 328 s. ISBN 978-1-55130-353-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2005. 467 s. ISBN 80-246-0956-8.

VÁŽENSKÝ, Mojmír a Vladimír SMĚKAL. *Základy pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Paido, 1995. 176 s. ISBN 80-901737-9-9.

Internetové zdroje

BERKA, Aleš a Michal KUBĚNKA. *Nestátní neziskové organizace v České republice*. In Univerzita Pardubice [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupný z: http://dspace.upce.cz/bitstream/handle/10195/35104/BerkaA_Nestatni%20neziskove_VS_2006.pdf;jsessionid=373E94BDF33C23A158AF2A3D572BACDA?sequence=1

Česká asociace Sport pro všechny. [online]. © 2009-2015 [cit. 2015-06-24]. Dostupný z: <http://www.caspv.cz/>

Česká obec sokolská. *Historie Sokola*. [online]. © 2007- [cit. 2015-08-01]. Dostupný z: <http://sokol.eu/historie-sokola-F6EA>

ČSÚ. *Klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem*. (CZ-COPNI). [online]. Poslední aktualizace 14. 12. 2014 [cit. 2015-08-05]. Dostupný z: https://www.czso.cz/csu/czso/ii_metodicka_cast_cz_copni

Česká rada dětí a mládeže. *Členské organizace*. [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://crdm.cz/clenove/clenske-organizace/>

Česká tábornická unie. *Info o ČTU*. [online]. © 2009-2015 [cit. 2015-08-01]. Dostupný z: <http://www.tabornici.cz/info-o-ctu/co-je-ctu/>

Duha. O nás. [online]. © 2000-2009 [cit. 2015-08-01]. Dostupný z: <http://www.duha.cz/o-nas>

Hnutí Brontosaurus. *Cile*. [online]. © 1974-2015 [cit. 2015-07-30]. Dostupný z: <http://brontosaurus.cz/o-nas/cile>

Junák – český skaut. Fakta a čísla. [online]. © 2015- [cit. 2015-07-30]. Dostupný z: <http://www.skaut.cz/skauting/o-skautingu/fakta-cisla>

KAPLÁNEK, Michal. *Nauka o volném čase*. In: Jihočeská univerzita [online]. [cit. 2015-05-09]. Dostupný z: <http://old.tf.jcu.cz/getfile/617191935b911b6b>

Neziskovky.cz. *Fakta – neziskovky*. © 2002-2015 [cit. 2015-08-09]. Dostupný z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538/fakta_neziskovky-v/

Pionýr. *Co děláme*. [online]. © 2012- [cit. 2015-07-30]. Dostupný z: <http://pionyr.cz/cinnost>

Vláda České republiky. *Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 – 2020* [online]. © 2009-2015 [cit. 2015-08-22]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/statni_politika.pdf

UNICEF. *Úmluva o právech dítěte*. [online]. © 2004-2015 [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: http://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/umluva_o_pravech_ditete-plne_zneni.pdf

YMCA. *Info o YMCA*. [online]. © 2008- [cit. 2015-07-30]. Dostupný z: <http://www.ymca.cz/>

Legislativa

Usnesení vlády České republiky ze dne 15. června 2015 č. 470 o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2016

Vyhláška MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 504/2002)

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících,

Zákon č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník

Interní dokumenty

Bezpečnost při činnostech s dětmi

Jednací řád

Organizační řád

Provozní řády

Stanovy

Traumatologický plán

Vnitřní řád

Všeobecný požární řád

Výroční zprávy

Seznam použitých zkratk

ACI - Akademie cvičitelů a instruktorů

ČASPV - Česká asociace Sport pro všechny

ČGF - Česká gymnastická federace

ČOS - Česká obec sokolská

ČRDM - Česká rada dětí a mládeže

ČTU - Česká tábornická unie

ČUS - Česká unie sportu

DD - dětský domov

DM - dům mládeže

EHP - Evropské hospodářské společenství

EFP - Evropské fórum podnikání

EU - Evropská unie

ISCA - Mezinárodní asociace sportu a kultury

KASPV - Krajská asociace Sport pro všechny

MPSV ČR - Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

MŠMT ČR - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

NNO - nestátní nezisková organizace

RCSPV - Regionální centrum Sport pro všechny

RVNNO - Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

SPS - Sdružené právní subjekty

SPV - Sport pro všechny

STEP - analýza makrookolí zahrnující sociálně-kulturní segment (S), technologický (T), ekonomický (E) a politicko-právní segment (P)

SVČ - středisko pro volný čas dětí a mládeže

SWOT - analýza organizace zahrnující silné stránky (S), slabé stránky (W), příležitosti (O) a ohrožení (T)

ŠD - školní družina

ŠK - školní klub

VH - výsledek hospodaření

YMCA - Křesťanské sdružení mladých lidí

ZUŠ - základní umělecká škola

18 Přílohy

Příloha č. 1

Tabulka 13 - Hodnocení řádů, směrnic

Prvek hodnocení řádů, směrnic	Známka (stejně jako ve škole)
Dokumenty pracované povinně - vnitřní řád, jednací řád (jazyková úroveň, obsah, pečlivost zpracování)	2
Míra užití vnitřního řádu	1
Ostatní směrnice - bezpečnost při činnostech s dětmi, všeobecný požární řád, trauma plán (jazyková úroveň, obsah, pečlivost zpracování)	2
Míra užití ostatních směrnic	1
Celkové hodnocení	1,5

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 2

Tabulka 14 - Hodnocení nemovitostí

Prvek hodnocení nemovitostí	Známka (stejně jako ve škole)
Bezbariérový přístup (všechny nemovitosti ve vlastnictví ČASPV)	3
Vhodnost prostorů pro aktivity dětí	1
Umístění nemovitostí	1
Velikost nemovitostí, celková kapacita	2
Celkové hodnocení	1,75

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 3

Tabulka 15 - Hodnocení interiéru, zařízení a vybavení

Prvek hodnocení interiéru, zařízení a vybavení	Známka (stejně jako ve škole)
Vnitřní prostory (počet, vhodnost pro volnočasové aktivity)	2
Řešení místností	1
Kapacita objektu	2
Úroveň vybavení a zařízení	1
Celkový stav prostor (čistota)	2
Celkové hodnocení	1,6

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 4

Tabulka 16 - Hodnocení ekonomických předpokladů

Prvek hodnocení ekonomických předpokladů	Známka (stejně jako ve škole)
Hospodaření ČASPV dle zákonů	1
Nakládání se získanými dotacemi	1
Úspěšnost v získávání dotací	3
Úspěšnost v získávání jiných finančních prostředků	4
Nakládání s příspěvkem členů	1
Hospodaření s vlastními výnosy	2
Celkové hospodaření ČASPV (stabilita výsledků hospodaření,...)	3
Celkové hodnocení	2,14

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 5

Tabulka 17 - Hodnocení personálního zajištění

Prvek hodnocení personálního zajištění	Známka (stejně jako ve škole)
Počet pracovníků	2
Počet dobrovolníků	1
Schopnosti a dovednosti při práci s dětmi	1
Celkové hodnocení	1,33

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 6

Tabulka 18 - Hodnocení aktivit a činností

Prvek hodnocení aktivit a činností	Známka (stejně jako ve škole)
Počet nabízených činností	1
Počet aktivit mimo zájmové činnosti	2
Zaměření dle věkových skupin	2
Prevence sociálně-patologických jevů	2
Prezentace zájmové činnosti	1
Prezentace ČASPV	3
Celkové hodnocení	1,83

Zdroj: vlastní vypracování 2015

Příloha č. 7

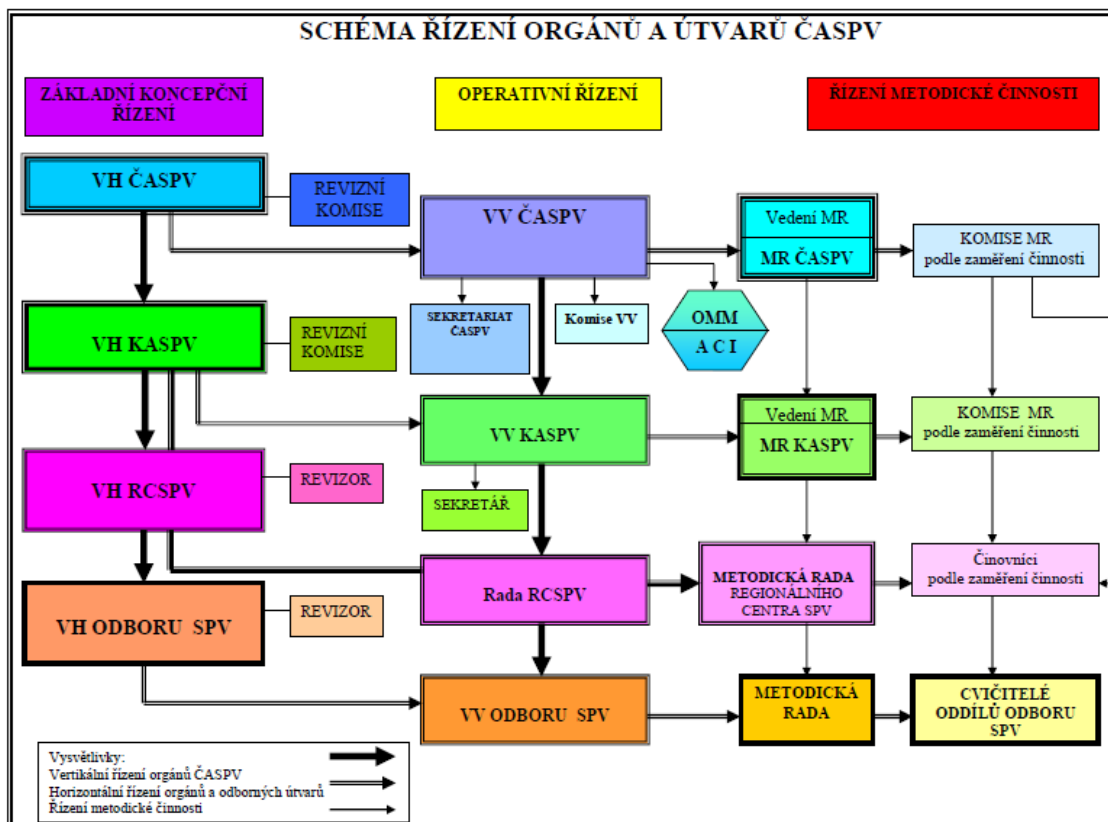
Tabulka 19 - Klasifikační stupnice pro hodnocení prvků analýzy organizace

Stupeň	Slovní hodnocení
1	Vynikající stav
2	Velmi dobrý stav, drobné nedostatky
3	Průměrné stav
4	Ještě vyhovující stav, významné nedostatky
5	Nevyhovující stav, zásadní nedostatky, ohrožení poslání ČASPV

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příloha č. 8

Obrázek 3 - Schéma řízení ČASPV

Zdroj: Výroční zpráva ČASPV za rok 2014

Příloha č. 9

Tabulka 20 - SWOT matice ČASPV

<p>ČASPV - SWOT matice</p>	<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Různorodost činností, dobrovolníci - Nemovitosti a vybavení 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatečná propagace - Pokles počtu členů
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zájem dětí a mládeže o volnočasové aktivity - Získání dotací 	<p>SO strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navýšení činností pro děti a mládež 	<p>WO strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Získat více finančních prostředků
<p>Ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nezájem o organizované trávení volného času 	<p>ST strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Využití nemovitostí i k jiným volnočasovým aktivitám 	<p>WT strategie</p>

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příloha č. 9 - obrázky nemovitostí ČASPV

Obrázek 4 - Sportcentrum Žinkovy

Zdroj: ČASPV, 2015

Obrázek 5 - Sportovní, školící a klubové centrum

Zdroj: ČASPV, 2015

Obrázek 6 - Dům sportu - Brno

Zdroj: ČASPV, 2015

Obrázek 7 - Sportcentrum Doubí - víceúčelová hala

Zdroj: ČASPV, 2015